

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

D E C I Z I E

cu privire la contestația depusă de

Marina Anton

**împotriva hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii
(evaluarea externă conform Legii nr. 252/2023)**

(Dosarul nr. 3-9/25

Nr. PIGD 2-25090549-45591-01-3-25062025)

Contestație soluționată conform Legii nr. 252/2023; standardul probator aplicabil criteriului integrității etice; înlăturarea temeiului de nepromovare întemeiat pe pretinsul caracter arbitrar al unei hotărâri judecătorești, în absența individualizării normei imperative pretins încălcate. Constatarea chiar și a unui singur temei de necorespondere cu criteriile prevăzute la art.11 poate duce la nepromovare.

30 decembrie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în ședință publică contestația depusă de Marina Anton împotriva hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Diana Stănilă,

Stella Bleșceaga, *judecători*,

asistați de grefierii Ion Cupcea și Ion Vartolomei,

constată următoarele:

ASPECTE GENERALE ȘI DE PROCEDURĂ

1. Marina Anton (reclamanta) a deținut funcția de judecător al Curții de Apel Chișinău (în prezent, Curtea de Apel Centru) din anul 2005.

2. Legea nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor (Legea nr. 252) prevede evaluarea externă a tuturor judecătorilor curților de apel.

3. La 8 aprilie 2025, Comisia de evaluare (Comisia) a recomandat Consiliului Superior al Magistraturii (CSM) ca reclamanta să nu promoveze evaluarea, deoarece aceasta nu corespunde criteriilor de integritate etică. La 24 iunie 2025, CSM a acceptat raportul Comisiei și a constatat nepromovarea evaluării de către reclamantă.

4. La 25 iunie 2025, reclamanta a contestat hotărârea CSM la Curtea Supremă de Justiție. Ea solicită anularea acesteia și dispunerea reevaluării de către Comisie.

5. La 25 și 28 iulie 2025, Comisia și, respectiv, CSM au depus referințe la contestație.

6. CSJ a convocat părțile în ședință la 04 august 2025. Ședințele din 18 august și 5 septembrie 2025 au fost amânate. La ședința din 22 septembrie 2025 cauza a fost examinată în fond, iar la ședința din 15 decembrie 2025 au avut loc pladoariile. Reclamanta a fost reprezentată de avocatul Vitalie Nagacevski. CSM a fost reprezentat de Lia Balachin. Comisia a fost reprezentată de către avocații Valeriu Cernei și Roger Gladei.

ÎN FAPT

a. Derularea procedurii de evaluare externă în fața Comisiei

7. „În vederea asigurării integrității judecătorilor și procurorilor și a sporirii încrederii societății în justiție”, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat la 17 august 2023 Legea nr. 252. Potrivit art. 3 alin. (1) lit. b) din această lege, judecătorii curților de apel aflați în funcție la data intrării ei în vigoare sunt supuși evaluării. Evaluarea vizează integritatea etică și financiară. Procedura se

inițiază prin notificarea subiectului evaluării, care prezintă Comisiei, în condițiile art. 12 alin. (3), declarația de avere și interese personale actualizată pentru ultimii cinci ani, chestionarul de etică și declarația privind lista persoanelor apropiate din sistemul judecătoresc, al procuraturii și în serviciul public.

8. La 11 aprilie 2024, Comisia a notificat reclamanta și i-a solicitat să completeze și să transmită, în termen de 20 de zile de la notificare, chestionarul de etică și declarațiile prevăzute de Legea nr. 252. La 01 mai 2024, reclamanta a transmis Comisiei chestionarul și declarațiile completate.

9. La 02 octombrie 2024, în vederea clarificării unor aspecte, Comisia i-a solicitat reclamantei să prezinte până la 14 octombrie 2024 informații adiționale (prima rundă de întrebări). La 14 octombrie 2024, reclamanta a solicitat o prelungire a termenului de răspuns până la 24 octombrie 2024. Comisia a admis solicitarea. Reclamanta a prezentat informația până la 24 octombrie 2024.

10. La 08 noiembrie 2024, Comisia a solicitat reclamantei prezentarea unor informații suplimentare până la 17 noiembrie 2024 (a doua rundă de întrebări). La 17 noiembrie 2024, aceasta a solicitat prelungirea termenului de răspuns. Comisia a acceptat solicitare și a prelungit termenul până la 27 noiembrie 2024. Reclamanta a prezentat informația solicitată până la 27 noiembrie 2024.

11. La 11 decembrie 2024, Comisia i-a solicitat reclamantei să prezinte informații suplimentare până la 19 decembrie 2024 (a treia rundă de întrebări). La 19 decembrie 2024, reclamanta a solicitat prelungirea termenului, iar Comisia a prelungit termenul până la 25 decembrie 2024. Până la această dată, reclamanta a prezentat răspunsuri și documente.

12. La 24 ianuarie 2025, Comisia a notificat reclamanta că a identificat aspecte care generează dubii cu privire la corespunderea criteriilor de integritate și a invitat-o să participe la audierea publică fixată pentru 06 februarie 2025.

13. La 30 ianuarie 2025, reclamanta a transmis Comisiei o cerere privind desfășurarea unei părți a audierii în ședință închisă. Ea a susținut că aspectul pretensei nedeclarări a dreptului de folosință asupra unui imobil vizează elemente ale vieții private ale soțului și socrului său. În temeiul art. 16 alin. (3) din Legea nr. 252, Comisia a decis desfășurarea unei părți a audierii în ședință închisă, cu participarea reclamantei și a avocatului acesteia, Antuan Anton.

14. La 05 februarie 2025, reclamanta a prezentat Comisiei explicații și documente suplimentare, ce au fost anexate la dosarul de evaluare și analizate de Comisie.

15. Audierea a avut loc la 06 februarie 2025. În cadrul acesteia, reclamanta a confirmat veridicitatea răspunsurilor indicate în declarațiile depuse pentru ultimii cinci ani și în chestionarul de etică și a precizat că nu are corectări ori completări la informațiile furnizate anterior.

16. La 21 martie 2025, reclamanta a depus documente suplimentare. Acestea au fost incluse în dosarul de evaluare și analizate de Comisie.

17. La 08 aprilie 2025, cu votul unanim, Comisia a aprobat [raportul de evaluare](#) în privința reclamantei. Comisia a constatat că reclamanta nu corespunde criteriilor privind integritatea etică, în sensul art. 11 alin. (2) lit. a) și lit. b) din Legea nr. 252, ceea ce a determinat nepromovarea evaluării. Acestea se referă, pe de o parte, la existența unor conflicte de interese care afectează funcția deținută, în sensul art. 11 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 252, Comisia reținând că reclamanta ar fi examinat anumite cauze fără respectarea obligației de abținere, în contextul relațiilor anterioare cu avocata S.P. și fostul procuror R.S.. Comisia a mai reținut implicarea reclamantei în cauze care au condus la constatarea unor încălcări ale CEDO, analizate prin prisma art. 11 alin. (2) lit. a) din aceeași lege, cât și relația cu și soția unui judecător.

b. Aspectele reținute de Comisie în raport cu criteriul prevăzut de art. 11 alin. (2) lit. b) din Lege

18. Sub aspectul acestui criteriu de integritate etică, Comisia a reținut două episoade distincte, considerate de natură să evidențieze conflicte de interese care afectează funcția deținută.

i. Raporturile reclamantei cu avocata S.P.

19. La 27 martie 2024, Procuratura Anticorupție a pornit un proces penal care o viza pe reclamantă. Procedura a pornit în urma unei plângeri depuse de angajați ai unei companii de turism. În plângere s-a arătat că, în primăvara și vara anului 2023, SRL „M.” a organizat în Antalya tururi informative pentru promovarea hotelurilor. Fiecare participant a achitat 750 de euro. Reclamanta și familia sa au participat în mod repetat la asemenea deplasări. Acest fapt a fost pus în legătură cu pretinsa relație dintre reclamantă și avocata S.P., soția administratorului SRL „M.”. La 08 mai 2024, Procuratura Anticorupție a refuzat pornirea urmăririi penale, deoarece faptele sesizate nu întruneau elementele unei infracțiuni.

20. Din informațiile prezentate de SRL „M.” a rezultat că, în perioada 2019–2023, reclamanta și familia sa au achiziționat 16 servicii turistice. Dintre acestea, șase au fost tururi informative, șase au fost pachete turistice complete, iar patru au fost bilete de avion. Prețul tururilor informative a variat între 12.500 și 14.500 de lei. Compania a explicat că aceste tururi aveau caracter promoțional. Ele erau destinate, de regulă, profesioniștilor din domeniul turismului sau altor persoane selectate. Acestea se deosebeau de vacanțele obișnuite prin costurile reduse și scopul lor promoțional.

21. Potrivit datelor Poliției de Frontieră și materialelor procesului penal, reclamanta și S.P. au efectuat nouă deplasări pe aceleași curse, către aceeași destinație. Prima deplasare identificată a avut loc în octombrie 2020, în Antalya. Din datele extrase din PIGD a rezultat că, în perioada 2014–2022, reclamanta a examinat șase cauze în care erau implicate SRL „M.” sau S.P. În trei cauze a fost

judecat fondul. În celelalte trei, au fost pronunțate încheieri de restituire a cererilor. Patru cauze examinate înainte de anul 2018, au fost excluse din analiză. Comisia nu a putut stabili dacă relația dintre familia reclamantei și SRL „M.” începuse înainte de acel an.

22. Dintre cauzele rămase relevante, Comisia a reținut, pe de o parte, o cauză privind drepturi succesoriale. În acea cauză, la 25 iunie 2020, Curtea de Apel, în completul prezidat de reclamantă, a admis apelul declarat de S.P. și a anulat hotărârea primei instanțe. Unul dintre judecători a formulat opinie separată. Comisia a avut în vedere și o cauză privind recuperarea unei datorii. În acea cauză, la 3 mai 2022, Curtea de Apel Chișinău, cu participarea reclamantei în complet, a dispus restituirea apelului formulat de partea adversă a creditorului reprezentat de S.P..

23. Reclamanta a susținut că soțul său îl cunoștea pe administratorul SRL „M.” din anul 2018. Ofertele pentru tururile informative au fost primite prin aplicația Viber. Prețurile reduse se explicau prin faptul că aceste tururi aveau loc în afara sezonului. Reclamanta nu îl cunoștea personal nici pe administratorul SRL „M.”, nici pe S.P.. Simpla prezență pe același zbor nu însemna că ar fi călătorit împreună, deoarece tururile informative reuneau aproximativ 40 de participanți. De asemenea, prețurile erau conforme uzanțelor pieței. Tot ea a susținut că soluția pronunțată în cauza succesorală a fost legală. Simpla utilizare a aceluiași mijloc de transport nu constituia motiv de abținere.

24. În analiza sa, Comisia a apreciat că explicațiile reclamantei nu înlătură dubiile cu privire la integritatea etică. Ea a acordat importanță caracterului promoțional al tururilor. Înainte de primul tur informativ din octombrie 2020, familia reclamantei a achiziționat doar două vacanțe obișnuite. După aprilie 2022, familia nu a mai achiziționat asemenea pachete turistice, dar a beneficiat de încă patru tururi informative. Comisia a remarcat că cinci dintre cele șase tururi informative au avut ca destinație Antalya. Ultimul a avut loc în Hurghada, deși reclamanta și familia sa a vizitat deja această destinație în aprilie 2023. Suplimentar, Comisia a reținut că, în toate cele șase tururi informative, reclamanta și S.P. au călătorit cu aceleași zboruri, tur –retur. În alte deplasări au existat și suprapuneri suplimentare. În aprecierea Comisiei, aceste împrejurări făceau plauzibilă concluzia că interacțiunea dintre ele depășea simpla prezență în același mijloc de transport. În acest context, Comisia a considerat relevant și faptul că reclamanta a examinat cauze în care S.P. era implicată. A mai reținut că, la data pronunțării deciziei din iunie 2020, soțul reclamantei îl cunoștea deja pe administratorul SRL „M.”, familia a folosit anterior serviciile acestei companii, iar pachetul pentru primul tur informativ, programat pentru octombrie 2020, fusese deja achiziționat.

25. Prin raportare la art. 11 alin. (2) lit. b), Comisia a apreciat că utilizarea repetată a tururilor informative la preț redus ridică probleme de ordin etic. În opinia sa, această conduită crea o aparență obiectivă de schimb de favoruri. O

asemenea aparență era aptă să afecteze încrederea publicului în imparțialitatea sistemului judiciar.

ii. Raporturile reclamantei cu fostul procuror R.S.

26. La 05 iunie 2024, Comisia a primit petiția lui R.S. Ea a susținut că reclamanta și-a încălcat obligația de abținere în două cauze în care el era parte. R.S. a arătat că, în iunie 2015, a fost procurorul responsabil de urmărirea penală pornită de Procurorul General împotriva reclamantei și a altor patru judecători, sub suspiciunea săvârșirii faptelor prevăzute de art. 307 alin. (1) și art. 332 alin. (2) din Codul penal. Reclamanta a dobândit calitatea de bănuît. În ianuarie 2016, R.S. a dispus încetarea urmăririi penale. El a motivat soluția prin încălcarea garanțiilor procedurale, cauzată de neinformarea reclamantei, în termen legal, despre prelungirea acestui statut.

27. Ulterior, reclamanta a introdus două acțiuni împotriva lui R.S. Prima acțiune a avut ca obiect solicitarea unor informații privind eventuale presiuni exercitate pentru menținerea statutului de bănuît. În 2016, Curtea de Apel Bălți a respins acțiunea. A doua acțiune a fost întemeiată pe Legea nr. 1545/1998 și a fost îndreptată împotriva Ministrului Justiției, Procuraturii Generale, CSM și a lui R.S.. La 12 februarie 2025, instanța de fond a admis această acțiune și a acordat reclamantei suma de 500.000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

28. Potrivit petiției și informațiilor extrase din PIGD, reclamanta a participat la examinarea a două cauze în care R.S. era parte. În prima cauză, întemeiată pe Legea nr. 87/2011, instanța a respins la 02 august 2023 acțiunea introdusă de R.S. împotriva Ministerului Justiției. La 07 februarie 2024, în apel, cauza a fost repartizată unui complet din care făcea parte și reclamanta. La 05 martie 2024, R.S. a formulat o cerere de recuzare împotriva reclamantei. La 12 martie 2024, instanța a respins această cerere.

29. În a doua cauză, R.S. a introdus o acțiune în defăimare împotriva unui post de televiziune. Instanța de fond a respins acțiunea. La 22 ianuarie 2024, cauza a fost primită spre examinare în apel. La 26 martie 2024, instanța a fixat ședința de judecată, cu participarea reclamantei în complet. În acea ședință, R.S. nu s-a prezentat. Reprezentantul său nu cunoștea raporturile anterioare dintre R.S. și reclamantă. Din acest motiv, el nu a formulat cerere de recuzare. La 26 martie 2024, Curtea de Apel a respins pretențiile lui R.S..

30. În procedura de evaluare, reclamanta a susținut că nu existau temeieri de abținere. Ea a anexat încheierea din 12 martie 2024, prin care fusese respinsă cererea de recuzare din prima cauză. Reclamanta a invocat lipsa unui interes personal, lipsa unei relații ostile cu R.S. și obligația judecătorului de a acționa independent și imparțial.

31. Prin raportare la art. 11 alin. (2) lit. b), Comisia a constatat că simpla relație profesională dintre un judecător și o parte nu este suficientă, prin ea însăși, pentru a genera îndoieli privind imparțialitatea. Comisia a apreciat însă că, în

speță, raporturile dintre reclamantă și R.S. depășeau acest cadru. Aceste raporturi izvorau dintr-un context adversarial specific relației dintre un procuror și o persoană care a avut calitatea de bănuț. Ulterior, reclamanta a introdus două acțiuni în care R.S. a avut calitatea de pârât. Prima acțiune a fost respinsă în 2016. A doua a fost admisă în 2025, iar reclamantei i-a fost acordată suma de 500.000 lei cu titlu de prejudiciu moral. Respingerea cererii de recuzare la 12 martie 2024 nu înlătura obligația reclamantei de a se abține. Comisia a apreciat și că absența lui R.S. la ședința din 26 martie 2024, precum și necunoașterea de către reprezentantul său a raporturilor anterioare dintre părți, nu o exonera pe reclamantă de obligația de a informa părțile despre această împrejurare și de a-și declara abținerea. Comisia a invocat art. 52 alin. (3) și alin. (5) din Cod de procedură civilă. În prima cauză, R.S. a formulat cererea de recuzare abia la 05 martie 2024, deși cauza fusese repartizată completului încă de la 07 februarie 2024. Comisia a precizat că soluția pronunțată pe prima instanță nu este determinantă pentru existența obligației de abținere. La 05 februarie 2025, R.S. și-a retras petiția, motivând că nu cunoștea toate circumstanțele cauzei. În opinia Comisiei, această împrejurare nu prezenta relevanță pentru evaluarea integrității etice, deoarece nu modifica substanța conduitei anterioare a reclamantei. Cu toate acestea, Comisia a apreciat că reclamanta nu și-a respectat obligația de abținere din momentul primirii/repartizării cauzelor, respectiv la 22 ianuarie și 07 februarie 2024. Comisia a reținut și că, la ședința din 26 martie 2024, reclamanta nu a informat părțile despre raporturile sale anterioare cu R.S., raporturi cu caracter adversarial și litigios.

c. Aspectele reținute de Comisie în raport cu criteriul prevăzut de art. 11 alin. (2) lit. a) din Lege

32. Sub aspectul acestui criteriu de integritate etică, Comisia a reținut patru episoade distincte, apreciate ca fiind de natură să evidențieze o încălcare gravă a regulilor de etică și conduită profesională, precum și emiterea unor acte arbitrare.

i. Examinarea cauzei ce îl viza pe G.B.

33. La 26 iunie 2023, judecătoarea V.G. a telefonat de două ori reclamanta. Apelurile au vizat cererea de revizuire formulată de Primăria municipiului Chișinău într-o cauză care îl privea pe soțul judecătoarei, G.B.. La acel moment, V.G. era supusă măsurilor speciale de investigații într-o altă cauză penală. Din acest motiv, convorbirile au fost interceptate. Ulterior, acestea au servit drept temei pentru examinarea suspiciunii de influență necorespunzătoare în legătură cu pronunțarea încheierii în acel dosar.

34. Din transcrierea convorbirii rezultă că V.G. a solicitat informații despre cauză și despre data ședinței. În cursul aceleiași discuții, reclamanta a întrebat cui fusese repartizată cauza și când urma să fie examinată. După ce a aflat că ședința era fixată în aceeași zi, fără participarea părților, reclamanta a răspuns că va verifica și va clarifica situația. Ea a apreciat că un asemenea termen părea neobișnuit. În cadrul convorbirii au fost făcute și referiri la executorul

judecătorească A.B.. Judecătorea V.G. a calificat-o pe autoarea cererii drept „olecuță aiurită”. Comisia a reținut și că tonul discuției și formulele folosite indicau o relație apropiată între reclamantă și V.G..

35. La 27 iunie 2023, Curtea de Apel Chișinău, în completul prezidat de reclamantă, a declarat inadmisibilă cererea de revizuire. Această soluție i-a fost favorabilă lui G.B.. La 30 iulie 2024, Procuratura Anticorupție a înregistrat un proces penal cu privire la presupusa pronunțare a unei încheieri contrare legii. La 13 septembrie 2024, prin ordonanță, aceeași procuratură a refuzat pornirea urmăririi penale. Ea a reținut că încheierea nu apărea a fi ilegală. Ea a constatat însă existența unor indicii de influență necorespunzătoare și necesitatea sesizării CSM. Potrivit informațiilor publice, Inspekția Judiciară ar fi constatat elemente de abatere disciplinară în acțiunile reclamantei, ale judecătorei V.G. și ale unui al treilea judecător. Din răspunsul Curții de Apel Chișinău din 5 decembrie 2024 și din răspunsul CSM din 17 ianuarie 2025, Comisia a reținut că reclamanta nu a denunțat influența exercitată și nici nu a comunicat-o în alt mod.

36. În apărarea sa, reclamanta a susținut că discuția a vizat exclusiv data ședinței și aspecte procedurale. Expresia „voi clarifica” se referea doar la fixarea termenului. Din convorbire nu rezultau presiuni, amenințări sau solicitări privind soluția. Ea a răspuns apelului din considerente de colegialitate, fără să cunoască dinainte obiectul discuției. Ea a invocat legalitatea soluției de inadmisibilitate și a susținut că nu avea obligația de a se abține, deoarece cauza privea exclusiv aspecte procedurale. După audiere, la 21 martie 2025, reclamanta și-a reiterat poziția. Cu aceeași ocazie, ea a depus un amicus curiae semnat de Cristina Ciubotaru. Potrivit acestui înscris, influența necorespunzătoare presupune presiuni, amenințări sau solicitări exprese, care lipseau în speță. În aceeași logică, s-a susținut că nu exista obligația unei raportări scrise, iar conduita lui V.G. putea reprezenta cel mult o tentativă abandonată.

37. Prin prisma art. 11 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 252, Comisia a constatat că V.G. a contactat-o de două ori pe reclamantă în legătură cu o cauză pendinte. Cauza se afla pe rolul completului prezidat de reclamantă și îl privea pe soțul lui V.G. Chiar dacă la primul apel reclamanta nu a perceput imediat întregul context, Comisia a apreciat că, cel târziu la al doilea apel, aceasta cunoștea că discuția privea cauza soțului judecătorei V.G.. Comisia a subliniat că absența unei presiuni explicite, a unei cereri exprese sau a unei promisiuni de foloase nu exclude existența influenței necorespunzătoare. În opinia sa, o asemenea influență poate rezulta și din contextul comunicării, precum și din natura relației dintre persoanele implicate, în sensul art. 3 din Legea nr. 82/2017.

38. Comisia a respins teza potrivit căreia convorbirea a urmărit exclusiv clarificarea datei ședinței. Ea a reținut că V.G. cunoștea deja data ședinței, repartizarea dosarului și faptul că ședința urma să aibă loc fără participarea părților. Potrivit transcrierii convorbirilor, reclamanta fusese informată că cererea de revizuire îl privea pe soțul lui V.G. și Primăria municipiului Chișinău. În

aceste condiții, susținerea contrară, inclusiv cea reiterată în *amicus curiae*, a fost apreciată ca nefondată. Comisia a mai reținut că legalitatea soluției pronunțate nu constituia chestiunea centrală. În aprecierea sa, comunicarea *ex parte* și influența necorespunzătoare sunt distincte de conformitatea hotărârii cu legea. Din acest motiv, concluzia Procuraturii Anticorupție, potrivit căreia hotărârea nu pare ilegală, nu înlătură problema conduitei judiciare. Interdicția comunicărilor *ex parte* și obligațiile legale aferente urmăresc să prevină aparența de părtinire și să protejeze încrederea publicului în imparțialitatea judecătorului.

39. Comisia a concluzionat că reclamanta a admis o comunicare interzisă cu soția unei părți într-o cauză pendinte. Reclamanta nu și-a îndeplinit obligațiile legale subsecvente. Ea nu a respins în mod expres influența exercitată și nu a depus, în termen legal, denunțul prevăzut de art. 17 alin. (3) din Legea nr. 82/2017. Ea nu a informat CSM în condițiile art. 15 alin. (2) din Legea nr. 544/1995.

40. La 27 iunie 2023, reclamanta nu s-a abținut de la examinarea cauzei. Comisia a respins argumentul potrivit căruia obligația de abținere ar opera doar în cauzele care vizează fondul. Ea a invocat opinia consultativă a CSJ, potrivit căreia obligația de abținere intervine din momentul repartizării cauzei prin PIGD, nu doar în faza judecării în fond. Astfel, reclamanta nu a respectat art. 50 alin. (1) lit. e) și art. 52 alin. (1) Cod de procedură civilă.

41. Prin urmare, Comisia a reținut încălcarea art. 8 alin. (3¹) și art. 15 alin. (2) din Legea nr. 544/1995, a art. 17 alin. (3) din Legea nr. 82/2017, precum și a art. 50 alin. (1) lit. e) și art. 52 alin. (1) Cod de procedură civilă. Aceste încălcări, privite cumulativ, exprimă o nerespectare vădită a obligațiilor de conduită judiciară și a standardelor de etică. Ele sunt susceptibile să constituie o încălcare gravă a normelor etice în sensul art. 11 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 252. Această concluzie s-a întemeiat pe constatarea unui tipar de conduită incompatibil cu funcția de judecător. Comisia a definit acest tipar prin omisiuni repetate de a raporta împrejurări care afectau imparțialitatea și transparența. Deși nu s-au probat schimburi de favoruri, Comisia a considerat că aceste abateri au depășit sfera unor incidente izolate. În opinia sa, ele erau suficiente pentru a genera o suspiciune de părtinire și pentru a aduce o atingere serioasă încrederii publice în actul de justiție.

ii. Cauza A.O. Falun Dafa și alții c. Republicii Moldova (nr. 29458/15)

42. În cauza *A.O. Falun Dafa și alții c. Republicii Moldova* (nr. 29458/15), Comisia a reținut, în esență, că litigiul privea interzicerea simbolului folosit de cele două organizații reclamante și dizolvarea ulterioară a acestora. La 15 iulie 2014, Marina Anton a participat, în calitate de judecător al curții de apel, la pronunțarea hotărârii prin care a fost respins apelul reclamantelor. Curtea de apel și-a întemeiat poziția pe aceleași motive ca instanța de fond, care a admis acțiunea, interzisese simbolul și dispusese dizolvarea organizațiilor. La 11 februarie 2015, CSJ a respins recursul asociațiilor ca inadmisibil.

43. Ulterior, după comunicarea cauzei de către CtEDO, Agentul Guvernamental a formulat cereri de revizuire. CSJ a admis revizuirea și a anulat hotărârile pronunțate anterior. CSJ a concluzionat că dizolvarea asociațiilor a constituit o măsură excesivă și că nu a răspuns unei nevoi sociale imperioase. CSJ a reținut și că nu exista nicio probă de violență și nicio plângere penală împotriva acestor organizații.

44. CtEDO a constatat că Guvernul a recunoscut încălcarea art. 9 și 11 din Convenție, în temeiul deciziilor CSJ. Curtea a reținut că nu au fost acordate despăgubiri și că nu a fost asigurată o conformare deplină. În aceste condiții, CtEDO a constatat încălcarea Convenției, ce decurgea din interzicerea simbolului organizațiilor reclamante și din dizolvarea lor.

45. Comisia a reținut că această hotărâre intră în perioada de 10 ani. CtEDO a constatat încălcarea art. 9 și 11 din Convenție. CtEDO a indicat expres că încălcarea a rezultat din interzicerea simbolului, din dizolvarea organizațiilor și din lipsa unei compensații suficiente. Din acest motiv, Comisia a apreciat ca neîntemeiată susținerea reclamantei potrivit căreia hotărârea curții de apel nu ar fi contribuit la constatarea încălcării. În examinarea criteriului prevăzut de art. 11 alin. (2) lit. a), Comisia a constatat caracterul arbitrar al actului judiciar. În opinia sa, acest caracter rezulta din eludarea normelor imperative ale Legii nr. 54/2003 privind calitatea procesuală și etapele procedurale prealabile dizolvării. Comisia a apreciat și că măsura dizolvării, prin gravitatea sa, impunea o motivare strictă și o analiză ancorată în circumstanțele de fapt. Comisia nu a identificat elemente de fapt care să susțină existența unor comportamente ilegale sau a unei amenințări imputabile asociațiilor. Ea a reținut că instanțele s-au limitat, în esență, la elementul simbolului. În opinia Comisiei, la momentul pronunțării deciziei exista o jurisprudență extinsă a CtEDO privind dizolvarea asociațiilor, precum în cauzele *Centrul Biblic al Republicii Chuvash c. Rusiei* (nr. 33203/08, 12 iunie 2014), *Martorii lui Iehova din Moscova și alții c. Rusiei* (nr. 302/02, 10 iunie 2010), *Rhino și alții c. Elveției* (nr. 48848/07, 11 octombrie 2011) și *Gorzelik și alții c. Poloniei* (nr. 44158/98, 17 februarie 2004). Reclamanta nu a oferit o justificare rezonabilă pentru aceste deficiențe. Comisia a considerat că neaplicarea Legii nr. 54/2003, evaluarea insuficientă a elementelor de fapt și lipsa unei explicații plauzibile a acestei scăpări dovedesc caracterul arbitrar al deciziei.

iii. Cauza Bocșa c. Republicii Moldova (nr. 6147/18)

46. În cauza *Bocșa c. Republicii Moldova* (nr. 6147/18), de către CtEDO a fost constatată încălcarea art. 8 CEDO. Cauza viza neexecutarea unui grafic de întreveneri stabilit prin hotărâre judecătorească. Reclamantul a fost lipsit, în fapt, de posibilitatea de a-și vedea copiii.

47. În procedura națională s-a reținut că, după divorț, reclamantului i-a fost recunoscut un drept de vizită. În iunie 2014, instanța a confirmat tranzacția părților și a stabilit un nou grafic de întreveneri. Din anul 2016, mama nu ar mai fi respectat acest grafic. În aceste împrejurări, de către reclamant a fost solicitată

eliberarea titlului executoriu și intentarea procedurii de executare. La 30 mai 2016, un executorul judecătoresc a emis încheierea de intentare a procedurii de executare. În perioada aprilie 2016 - iunie 2017, de către același executor judecătoresc au fost întocmite cel puțin opt procese-verbale privind nerespectarea graficului de întreveneri de către mamă. La 27 iunie 2017, de către curtea de apel, într-un complet din care a făcut parte și Marina Anton, a fost anulată încheierea executorului judecătoresc. În motivare, a fost reținută lipsa unor probe concludente privind refuzul mamei de a respecta graficul de întreveneri. Instanța de apel a apreciat că hotărârea din 2014 recunoștea doar un drept al reclamantului, fără a stabili obligații concrete în sarcina mamei. Din acest motiv, titlul a fost considerat neexecutoriu. Această decizie a rămas definitivă.

48. CtEDO a criticat abordarea autorităților naționale ca fiind formalistă. Curtea a reținut că această abordare s-a întemeiat pe pretinsul caracter formal al încheierii din 2014. S-a mai constatat că nu a existat un efort efectiv pentru facilitarea contactelor dintre părinți și copii. De asemenea, a lipsit o evaluare adecvată a interesului superior al copiilor. În consecință, s-a ajuns la privarea efectivă a reclamantului de dreptul la relații personale și la contact cu copiii săi.

49. În fața Comisiei, reclamanta a susținut că decizia curții de apel nu ar fi contribuit la încălcarea constatată de CtEDO. În acest sens, a fost invocat că anularea încheierii executorului s-ar fi datorat unor motive procedurale. Examinarea instanței s-ar fi limitat la legalitatea executării, fără analizarea cauzei prin prisma obligațiilor pozitive ale statului în temeiul art. 8 din Convenție. Comisia a reținut caracterul arbitrar al deciziei Curții de Apel din 27 iunie 2017. Prin această decizie, încheierea executorului judecătoresc de intentare a procedurii de executare a fost anulată neîntemeiat. Instanța a adoptat o interpretare excesiv de formalistă și contrară probatoriului. În mod eronat, a fost susținută lipsa dovezilor privind nerespectarea graficului de întreveneri. Această concluzie a fost formulată în pofida existenței numeroaselor procese-verbale prin care era documentată obstrucționarea exercitată de mamă.

50. De asemenea, Comisia a stabilit că, de către instanță, a fost eludată jurisprudența constantă a Curții Europene privind obligațiile pozitive ale statului în temeiul art. 8 din Convenție. Au fost indicate cauzele *Bordeianu c. Republicii Moldova*, *Tocarenco c. Republicii Moldova*, *Maire c. Portugaliei* și *Ribic c. Croației*. Prin această jurisprudență este impusă facilitarea legăturilor dintre părinte și copil. Statuarea instanței, potrivit căreia tranzacția de împăcare conferea doar „drepturi” tatălui, fără a impune „obligații” corelative mamei, reprezenta o eroare vădită de drept. Prin această eroare, reclamantul a fost lipsit de protecția oferită de standardele internaționale. În raport cu cerințele art. 130 Cod de procedură civilă privind aprecierea completă și motivată a probelor, precum și cu jurisprudența CtEDO referitoare la obligațiile pozitive ale statului în materia relațiilor părinte-copil, Comisia a concluzionat că, la adoptarea deciziei, reclamanta a ignorat probe relevante și a comis o eroare vădită. Această eroare

era de natură să afecteze echitatea procedurii. Din acest motiv, decizia a fost încadrată în noțiunea de arbitrar.

iv. Cauza Viotto c. Republicii Moldova (nr. 12083/20)

51. Comisia a stabilit că decizia Curții de Apel Chisinau din 18 aprilie 2019, la adoptarea căreia a participat reclamanta, a reprezentat temeiul direct al încălcării art. 8 CEDO, prin neaplicarea directă a mecanismului Convenției de la Haga privind răpirea internațională de copii. Comisia a constatat că instanța de apel a validat un raționament juridic vădit eronat, prin care deplasarea ilicită a copilului din Italia a fost considerată legală pe simplul argument formal al deținerii documentelor de călătorie, ignorând noțiunea de „răpire internațională de copii” și necesitatea restabilirii situației anterioare. Instanța a operat cu o interpretare eronată a „interesului superior al copilului”, acordând prioritate exclusivă legăturii cu mama și integrării de fapt în Republica Moldova, fără a dispune expertize de specialitate sau a analiza impactul ruperii relației cu tatăl.

52. Marina Anton a invocat legalitatea deciziei, susținând că, la momentul examinării, nu ar fi existat probe certe privind o „răpire” și că reclamantul nu ar fi demonstrat beneficiul înapoierii minorului în Italia. Reclamanta a justificat neaplicarea procedurilor speciale ale Convenției de la Haga prin absența unui cadru normativ național specific la acea dată (introdus în 2020) și prin trecerea unui interval de peste un an de la mutarea copilului, fapt care, în opinia sa, ar fi înlăturat obligativitatea returnării.

53. Comisia a concluzionat, în esență, că decizia curții de apel este lipsită de temei legal și contrară normelor imperative rezultate din Convenția de la Haga, coroborată cu art. 8 CEDO. Convenția de la Haga era pe deplin aplicabilă și obligatorie în dreptul intern, având prioritate potrivit art. 4 din Constituție, iar curtea de apel nu a aplicat elementele esențiale ale acesteia, ignorând reședința obișnuită a copilului, caracterul ilicit al deplasării și necesitatea restabilirii situației anterioare, concentrându-se în schimb pe factori juridic irelevanți, precum legalitatea trecerii frontierei. În plus, instanța nu a abordat argumentele juridice esențiale ale reclamantului și nu a evaluat în mod efectiv interesul superior al copilului, motivarea fiind insuficientă, iar justificarea invocată ulterior de subiect privind trecerea termenului de un an a fost apreciată ca neconformă cu art. 12 din Convenția de la Haga și, oricum, străină motivării deciziei.

54. Comisia a reținut că, în cauzele întemeiate pe Convenția de la Haga, jurisprudența CtEDO impune o analiză efectivă a elementelor esențiale ale răpirii internaționale și a interesului superior al copilului, precum și o motivare suficientă, conform standardelor dezvoltate, între altele, în cauzele *Ignaccolo-Zenide c. României*, *Iosub Caras c. României*, *Blaga c. României*, *Maire c. Portugaliei* și *Adžić c. Croației*. În viziunea Comisiei, prin ignorarea acestor exigențe și prin menținerea unei abordări formaliste, de natură să afecteze în fapt drepturile părintești ale reclamantului, decizia națională a devenit lipsită de temei legal și necorelată coerent cu faptele și normele aplicabile, în sensul

criteriilor privind arbitrariul desprinse din *Bochan c. Ucrainei* și reafirmate în *Aykhan Akhundov c. Azerbaidjan*.

55. Comisia a concluzionat că implicarea reclamantei în cauzele Falun Dafa, Bocșa și Viotto depășește sfera unor simple erori de interpretare, încadrându-se în standardul de arbitrariu și deficiență gravă stabilit în cauza *Mnatsakanyan c. Armeniei* (confirmată prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2/2025). Prin eludarea normelor imperative, a probatoriului clar și a jurisprudenței CtEDO, Comisia a stabilit că deciziile adoptate de reclamantă constituie încălcări evidente ale legii.

56. Comisia a propus CSM ca reclamanta să nu promoveze evaluarea externă din cauza necorespunderii cu criteriile prevăzute la art.11 alin. (2) lit. a) și b) din Legea nr. 252.

57. În cadrul explicațiilor prezentate în ședința Plenului CSM din 11 iunie 2025, precum și în nota de apărare depusă în fața CSM, Marina Anton a reiterat obiecțiile formulate în fața Comisiei. Reclamanta a susținut că procedura de evaluare a fost viciată atât sub aspect procedural, cât și sub aspect material, invocând nelegalitatea componenței Comisiei, inclusiv lipsa condițiilor de eligibilitate în privința unui membru al acesteia, precum și neconstituționalitatea participării cetățenilor străini la exercitarea unor atribuții care, în opinia sa, țin de administrarea treburilor publice. Suplimentar, reclamanta a contestat temeinicia dubiilor reținute în raport referitoare la preținse legături nepotrivite cu S.P., la nedeclararea abținerii într-o cauză în care era implicat R.S., la comunicarea telefonică cu judecătorea V.G., precum și la participarea sa la examinarea unor cauze care au condus la condamnarea Republicii Moldova de către CtEDO. În esență, reclamanta a susținut că constatările Comisiei nu se întemeiază pe probe concludente, ci pe interpretări subiective, ceea ce pune la îndoială legalitatea și legitimitatea procedurii de evaluare.

58. În [hotărârea nr. 330/27](#) din 24 iunie 2025, Consiliul a reiterat și a însușit constatările Comisiei referitoare la necorespunderea criteriilor de integritate etică a reclamantei. CSM a considerat justificată aprecierea Comisiei privind existența unor raporturi improprii cu avocata S.P., omisiunea declarării abținerii în cauze în care era implicat R.S., precum și comunicarea telefonică cu judecătorea V.G. în legătură cu o cauză aflată pe rol. CSM a acceptat concluziile Comisiei privind implicarea reclamantei în trei cauze care au determinat constatarea unor încălcări ale Convenției de către CtEDO. În consecință, CSM a constatat că judecătorea nu promovează evaluarea din perspectiva integrității etice, în sensul art. 11 alin. (2) lit. a) și b) din Legea nr. 252.

59. Cu referire la examinarea cauzelor cu implicarea avocatei S.P., CSM a reținut că participarea repetată a reclamantei și a membrilor familiei sale la tururi informative organizate de o companie administrată de soțul avocatei S.P., concomitent cu examinarea unor cauze în care aceasta era parte sau reprezentant, ridică îndoieli întemeiate cu privire la respectarea obligației de a evita situațiile

care creează aparența unui beneficiu personal și a unui conflict de interese. Consiliul a constatat că explicațiile oferite de reclamantă au fost evazive, incomplete și în contradicție cu probele administrate, iar utilizarea repetată a acestor servicii, în paralel cu soluționarea cauzelor respective, contravine exigențelor de integritate impuse de statutul judecătorului și justifică reținerea acestui dubiu la constatarea nepromovării evaluării.

60. Cu referire la cauza R.S., CSM a acceptat constatările Comisiei, care a reținut că raporturile dintre reclamantă și R.S. depășeau cadrul unei simple relații profesionale, izvorând dintr-un context adversarial, respectiv raportul dintre procuror și persoana având calitatea de bănuît în cauza penală din 2015. Comisia a apreciat că reclamanta nu și-a respectat obligația de abținere din momentul primirii/repartizării cauzelor, respectiv la 22 ianuarie 2024 și 7 februarie 2024, și că, în ședința din 26 martie 2024, nu a informat părțile despre raporturile sale anterioare, de natură litigioasă, cu R.S.

61. Cu referire la cauza V.G., CSM a constatat că reclamanta a admis o comunicare interzisă cu soția unei părți într-o cauză pendinte și nu și-a îndeplinit obligațiile legale de reacție, întrucât nu a respins expres influența, nu a depus denunțul prevăzut de art. 17 alin. (3) din Legea nr. 82/2017 în termenul legal și nu a informat CSM în condițiile art. 15 alin. (2) din Legea nr. 544/1995. Totodată, CSM a susținut poziția Comisiei prin care a constatat că reclamanta nu a declarat abținere de la examinarea cauzei din 27 iunie 2023, reținând că obligația de abținere operează din momentul repartizării cauzei prin PIGD. Prin urmare, CSM a concluzionat că reclamanta a încălcat art. 8 alin. (3¹) și art. 15 alin. (2) din Legea nr. 544/1995, art. 17 alin. (3) din Legea nr. 82/2017 și art. 50 alin. (1) lit. e) și art. 52 alin. (1) din Cod de procedură civilă, încălcări apreciate, în mod cumulativ, ca susceptibile să constituie o încălcare gravă a normelor etice în sensul art. 11 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 252.

62. În cauza *A.O. Falun Dafa și alții c. Moldovei*, CSM a reținut că reclamanta a emis un act arbitrar, contrar normelor imperative ale legii, prin faptul că a menținut dizolvarea unor asociații în afara cadrului special și imperativ prevăzut de art. 6 din Legea nr. 54/2003. CSM a constatat că exista deja jurisprudență CtEDO relevantă și anterioară.

63. Cu privire la cauza *Bocșa c. Moldovei*, CSM a reținut că actul de dispoziție pronunțat la 27 iunie 2017, cu participarea reclamantei prezintă caracteristicile unui act arbitrar. Instanța de apel a adoptat o abordare excesiv de formalistă, a interpretat în mod îngust normele legale incidente și a omis să examineze cauza prin prisma interesului superior al copilului și a obligațiilor pozitive ale statului în temeiul art. 8 CEDO, fiind nesocotite exigențele imperative privind aprecierea completă și motivată a probelor.

64. Cu privire la cauza *Viotto c. Republicii Moldova*, CSM a reținut că, deși instanța de apel a făcut referire la Convenția de la Haga, aceasta nu a aplicat dispozițiile acesteia și nu a examinat elementele esențiale ale cauzei, nu a evaluat

în mod efectiv interesul superior al copilului și nu a oferit o motivare suficientă pentru a justifica respingerea cererii de înapoiere. Reclamanta nu a oferit o explicație rezonabilă pentru neaplicarea dispozițiilor imperative ale Convenției de la Haga (art.1, 3, 4, 12 și 14) și a jurisprudenței relevante a CtEDO, iar hotărârea pronunțată se încadrează în conceptul de arbitrar, întrucât era lipsită de temei legal suficient și nu stabilea o legătură coerentă între fapte, legea aplicabilă și soluția adoptată.

65. CSM a reținut că reclamanta a manifestat un tipar constant de conduită incompatibil cu exigențele integrității etice, de natură să submineze aparența de imparțialitate a sistemului judiciar, manifestat prin neîndeplinirea obligației de abținere ori de informare a părților în cauze ce implicau persoane cu care a avut interacțiuni apropiate, inclusiv în contextul examinării cauzelor cu implicarea avocatei S.P. și al raporturilor anterioare cu procurorul R.S., precum și prin admiterea unei comunicări neformale cu soția unei părți într-o cauză pendinte și nedenunțarea acesteia în condițiile legii. În cauzele *A.O. Falun Dafa, Bocșa și Viotto*, reclamanta a emis, în ultimii 10 ani, acte arbitrare, în pofida existenței unei jurisprudențe relevante și anterioare a CtEDO, care contura standardele aplicabile și incompatibilitatea unor asemenea soluții.

66. CSM a acceptat raportul Comisiei și de nepromovare a evaluării externe de către Marina Anton, prin raportare la criteriile de integritate etică prevăzute de art. 11 alin. (2) lit. a) și b) din Legea nr. 252. Prin aceeași hotărâre, i-a fost aplicată interdicția de a exercita funcția de judecător pentru o perioadă de șase ani.

LEGISLAȚIA ȘI STANDARDELE RELEVANTE

67. Art. 225 Cod administrativ se referă la limitele controlului judecătoresc al actului administrativ. Partea relevantă a acestuia este următoare:

„(1) Instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ.

(2) Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică:

- a) și-a exercitat dreptul discreționar;
- b) a luat în considerare toate faptele relevante;
- c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar;
- d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege.”

68. Criteriile de evaluare sunt prevăzute de art. 11 alin. (2) și (6) ale Legii nr. 252. Prevederile alin. (2) lit. a) și b) și alin. (6), care sunt relevante acestei cauze, prevăd următoarele:

„(2) Se consideră că subiectul nu corespunde cerințelor de integritate etică dacă comisia de evaluare a stabilit că:

a) în ultimii 5 ani, a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor sau, după caz, a procurorilor, precum și dacă a avut un comportament arbitrar sau a emis acte arbitrare, în ultimii 10 ani, contrare normelor imperative ale legii, iar Curtea Europeană a Drepturilor Omului stabilise, anterior adoptării actului, că o decizie similară a fost contrară Convenției Europene pentru Drepturile Omului;

b) în ultimii 10 ani, a admis în activitatea sa incompatibilități și conflicte de interese care afectează funcția deținută.

(6) La aprecierea corespunderii cu criteriile prevăzute la alin. (2) și (3) se țin cont de prevederile legale existente la momentul săvârșirii faptelor respective. Actele sau constatările altor entități cu competențe în domeniile respective nu au valoare prestabilită pentru comisia de evaluare. Constatările din hotărârile judecătorești irevocabile se iau în considerare în mod obligatoriu de către comisia de evaluare, cu excepția hotărârilor pe care comisia de evaluare le consideră arbitrare sau vădit nerezonabile. Comisia de evaluare se poate pronunța doar asupra încălcărilor regulilor de etică și conduită profesională, fără a se pronunța asupra legalității hotărârilor respective.”

69. Modul de examinare a raportului Comisiei de către CSM este stabilit în art. 18 al Legii nr. 252. Partea relevantă a acestuia este următoarea:

„(1) Consiliul Superior al Magistraturii sau, după caz, Consiliul Superior al Procurorilor examinează rezultatele evaluării în ședință, în baza dosarului de evaluare recepționat de la comisia de evaluare. Subiectul evaluării poate prezenta informații suplimentare pe care le consideră relevante doar dacă probează că a fost în imposibilitate de a le prezenta anterior. Reprezentantul comisiei de evaluare și subiectul evaluării, în persoană, sunt în drept să își prezinte poziția.

(2) În procesul examinării rezultatelor evaluării, Consiliul Superior al Magistraturii sau, după caz, Consiliul Superior al Procurorilor ține cont de dovezile care confirmă săvârșirea de către subiectul evaluării a faptelor prevăzute la art.11 alin. (2) și (3).

(3) Prin hotărâre motivată, adoptată în cel mult 30 de zile de la recepționarea documentelor menționate la art. 17 alin. (6), consiliul respectiv:

a) acceptă raportul cu privire la evaluare și constată promovarea sau nepromovarea evaluării;

b) respinge raportul cu privire la evaluare și dispune, o singură dată, reluarea procedurii de evaluare, dacă constată circumstanțe de fapt sau erori procedurale care puteau duce la promovarea sau, după caz, nepromovarea evaluării;

c) după recepționarea raportului cu privire la evaluare, întocmit ca urmare a reluării evaluării prevăzute la lit. b), acceptă raportul conform lit. a) sau îl respinge și constată promovarea sau nepromovarea evaluării.

... ”

70. Art. 19 al Legii nr. 252 reglementează modul de examinare a contestațiilor împotriva hotărârilor CSM emise conform art. 18 din acea lege. Partea relevantă a art. 19 este următoarea:

„(1) Prin derogare de la prevederile Codului administrativ, hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii sau, după caz, a Consiliului Superior al Procurorilor poate fi contestată de către subiectul evaluării sau de către comisia de evaluare în termen de 15 zile de la recepționarea prin poștă electronică a actului respectiv.

(2) Contestația se depune la Curtea Supremă de Justiție și se examinează în termen de cel mult 30 de zile de un complet de judecată format din 3 judecători care au promovat evaluarea. Nu se admite recuzarea întregului complet de judecată, precum și depunerea cererii de recuzare cu rea-credință în mod repetat, abuziv, cu scopul de a tergiversa procesul de examinare a contestației.

...

(5) Curtea Supremă de Justiție:

1) respinge contestația;

2) admite contestația și:

a) dispune, o singură dată, reluarea procedurii de evaluare de către comisia de evaluare;

b) dispune, o singură dată, reluarea procedurii de evaluare de către consiliul respectiv;

c) constată promovarea sau nepromovarea evaluării în cazul anulării hotărârii consiliului respectiv emise după reluarea procedurii de evaluare.

(6) Curtea Supremă de Justiție admite contestația doar dacă constată că, în cadrul procedurii de evaluare, au fost admise erori procedurale grave care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare sau că există circumstanțe de fapt care puteau duce la promovarea sau nepromovarea evaluării.”

71. Art. 5 din Codul de etică și conduită profesională a judecătorilor se referă la principiul integrității. Partea relevantă a acestui articol este următoarea:

„(1) Judecătorul va respecta cele mai înalte standarde de integritate și responsabilitate, pentru a asigura încrederea societății în instanțe. Este conștient de riscurile corupției și nu va admite sau nu va crea aparența unui comportament corupțional în activitatea sa; nu va cere, accepta ori primi cadouri, favoruri sau beneficii pentru îndeplinirea ori neîndeplinirea atribuțiilor funcționale sau în virtutea funcției deținute.

(10) Judecătorul își va organiza toate activitățile extrajudiciare astfel încât să mențină autoritatea și demnitatea funcției sale, precum și prestigiului sistemului judecătoresc.”

72. Art.3 al Legii integrității nr. 82/2017 ce reglementează noțiunea de favoritism și influență necorespunzătoare. Partea relevantă a acestui articol este următoarea:

„favoritism – sprijin acordat în exercițiul funcțiunii de către agentul public persoanelor fizice sau juridice la soluționarea problemelor acestora, indiferent de motive, care nu este prevăzut de actele normative și care nu întrunește elementele unui conflict de interese sau elementele unei infracțiuni;

influență necorespunzătoare – imixtiune în activitatea profesională a agentului public din partea terțelor persoane, manifestată prin presiuni, amenințări sau rugăminți, în vederea determinării acestuia să își desfășoare activitatea profesională într-un mod anumit, atunci când imixtiunea dată este ilegală și nu este însoțită de promisiunea, oferirea sau darea, personal sau prin mijlocitor, de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, ce nu i se cuvin (nu întrunește elementele unei infracțiuni).”

73. Art.14 al Legii integrității nr. 82/2017 ce reglementează obligațiile în legătură cu identificarea și tratarea conflictelor de interese. Partea relevantă a acestui articol este următoarea:

„(2) Agentul public are următoarele obligații în legătură cu identificarea și tratarea conflictelor de interese, care se îndeplinesc în condițiile legislației speciale:

a) să declare în scris, în termen de 3 zile, conducătorului entității publice despre conflictul de interese real apărut în cadrul activității sale profesionale, explicând natura conflictului de interese și cum acesta influențează sau poate influența exercitarea imparțială și obiectivă a atribuțiilor sale;

b) să evite consumarea conflictului de interese prin abținere de la exercitarea atribuțiilor sale în măsura în care acestea sînt amenințate de conflictul de interese, pînă la soluționarea acestuia.”

74. Art.17 al Legii integrității nr. 82/2017 ce reglementează obligațiile în legătură cu influența necorespunzătoare. Partea relevantă a acestui articol este următoarea:

„(3) Agentul public supus influenței necorespunzătoare este obligat:

a) să respingă expres influența necorespunzătoare;

b) să desfășoare în mod legal activitatea pentru care a intervenit influența necorespunzătoare;

c) în cazul imposibilității de a respinge expres influența necorespunzătoare și al afectării activității sale profesionale drept urmare a acesteia, să depună un denunț scris, în termen de 3 zile lucrătoare, la persoana responsabilă din cadrul entității publice, desemnată de conducător, despre exercitarea influenței necorespunzătoare;

d) să depună un denunț despre exercitarea influenței necorespunzătoare la Centrul Național Anticorupție dacă sursa influenței necorespunzătoare este conducătorul entității publice sau dacă, după ce a depus un denunț în modul prevăzut la lit. c), conducătorul nu-și onorează obligațiile prevăzute la alin. (2) lit. d) și e).”

75. Art.8 al Legii 544/1995 cu privire la statutul judecătorului. Partea relevantă a acestui articol este următoarea:

„(3¹) Este interzisă comunicarea judecătorilor cu participanții la proces sau cu alte persoane, inclusiv cu persoane cu funcții de demnitate publică, dacă o astfel de comunicare este legată de dosarul aflat în procedura judecătorului și are loc în alt mod decât cel prevăzut de regulile de procedură. Comunicarea este interzisă din momentul de înregistrare a dosarului în instanța de judecată și pînă la emiterea hotărîrii irevocabile privind dosarul. Orice comunicare în afara ședințelor de judecată se face în scris și se anexează obligatoriu la dosar.”

76. Partea relevantă a art.15 al Legii 544/1995 cu privire la statutul judecătorului este următoarea:

„(2) În cazul în care a fost admisă comunicarea sau tentativa de comunicare interzisă a unui participant la proces sau a altor persoane, inclusiv a persoanelor cu funcții de demnitate publică, cu judecătorul în circumstanțele prevăzute la art. 8 alin. (31), judecătorul este obligat să informeze în scris, în aceeași zi, Consiliul Superior al Magistraturii despre producerea acestui fapt.”

77. La 16 ianuarie 2025, [Curtea Constituțională](#) a verificat constituționalitatea unor prevederi din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție și din Legea nr. 252 din 17 august 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative. În para. 137 al hotărîrii sale Curtea Constituțională a menționat următoarele despre limitele controlului judiciar al actelor emise ca urmare a evaluării externe:

„137. Referitor la argumentul autorilor potrivit căroră competența instanței supreme ar fi limitată prin faptul că nu poate dispune reluarea procedurii de evaluare în cazul constatării unor erori în aprecierea probelor, Curtea a reținut că acest argument este invalidat prin articolele 18 alin. (2²) din Legea nr. 65/2023 și 19 alin. (6) din Legea nr. 252/2023, care prevăd că contestația poate fi admisă doar dacă se constată că, în cadrul procedurii de evaluare, au fost admise erori procedurale grave care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare sau că există circumstanțe de fapt care puteau duce la promovarea sau nepromovarea evaluării. Curtea nu a considerat că formularea acestui articol limitează în vreun fel competența Curții Supreme de Justiție de a examina hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii atât în fapt, cât și în drept. Prin urmare, Curtea nu a constatat incidența articolului 20 din Constituție. Pentru că nu a constatat incidența articolului

20, Curtea nu a examinat acest capăt al sesizării din perspectiva articolelor 23 și 54 din Constituție.”

78. În para. 147-148 al hotărârii sale Curtea Constituțională a menționat următoarele despre competența comisiilor de evaluare de a aprecia caracterul arbitrar al actelor emise de subiectul evaluat:

„147. Referitor la neclaritatea textului „comportament arbitrar sau a emis acte arbitrare”, Curtea reține că norma contestată îi permite Comisiei de evaluare să verifice, inter alia, dacă în ultimii zece ani subiectul evaluat a avut un comportament arbitrar sau dacă a emis acte arbitrare. Pentru a constata că caracterul arbitrar al comportamentului sau al actelor emise de subiectul evaluat, Comisia de evaluare trebuie să stabilească întrunirea cumulativă a două condiții: a) comportamentul sau actul emis este contrar normelor imperative ale legii și b) Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit, anterior adoptării actului, că o decizie similară a fost contrară Convenției Europene a Drepturilor Omului.

148. Pentru a elucida înțelesul textelor contestate, destinatarii pot avea în vedere, inclusiv, sensul atribuit acestei noțiuni de Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Astfel, de exemplu, în cauza *Bochan v. Ucraina* (nr. 2), 5 februarie 2015, § 62, Curtea Europeană a notat că o decizie judecătorească este arbitrară dacă, în esență, nu are nicio bază juridică în dreptul intern și nu stabilește nici o legătură între faptele litigiului, legea aplicabilă și rezultatul procedurii. Curtea Europeană consideră că o asemenea decizie reprezintă o „denegare a dreptății”. De asemenea, în cauza *Ballıktaş Bingöllü v. Turcia*, 22 iunie 2021, § 75, Curtea Europeană a notat că se poate considera că printr-o decizie judecătorească a fost comisă o „eroare vădită” dacă instanța a comis o eroare de drept sau de fapt pe care nicio instanță rezonabilă nu ar comite-o vreodată și că aceasta este aptă să perturbe caracterul echitabil al procedurii.”

79. În para. 151-154 al hotărârii menționate în paragraful precedent, Curtea Constituțională a menționat următoarele despre competența comisiilor de evaluare de a aprecia caracterul arbitrar al actelor emise de subiectul evaluat:

„151. În primul rând, Curtea observă că articolul 11 alin. (6) din Legea nr. 252/2023 stabilește limitele intervenției comisiei de evaluare în faptele examinate anterior de alte autorități. În cazul actelor adoptate de entități cu competențe în domenii similare competențelor comisiei de evaluare, teza a II-a din acest alineat prevede că pentru comisia de evaluare actele în discuție nu au o valoare prestabilită. În cazul hotărârii irevocabile pronunțate de instanțele judecătorești, teza a III-a din acest alineat stabilește o regulă generală, potrivit căreia constatările din hotărârile judecătorești irevocabile se iau în considerare în mod obligatoriu de către comisia de evaluare. Același alineat prevede o excepție de la această regulă în cazurile în care comisia de evaluare consideră că hotărârile pronunțate sunt arbitrare sau vădit nerezonabile. Pentru a stabili caracterul arbitrar al comportamentului sau al actelor emise de subiectul evaluat, comisia trebuie să demonstreze întrunirea celor două condiții cumulative de la articolul 11

alin. (2) lit. a) din Lege, i.e. actul este contrar normelor imperative ale legii și exista o hotărâre a Curții Europene a Drepturilor Omului pronunțate într-un caz similar.

152. În al doilea rând, aprecierea caracterului arbitrar al comportamentului sau al actelor emise de subiectul evaluat de către Comisia de evaluare trebuie confirmată de Consiliul Superior al Magistraturii sau de Consiliul Superior al Procurorilor, după caz. Aceste autorități au competențe constituționale de a aplica măsuri disciplinare, inclusiv de a asigura independența și imparțialitatea judecătorilor sau a procurorilor (a se vedea articolele 121¹, 123 alin. (1), 125¹ alin. (1) și (3) din Constituție).

153. În al treilea rând, caracterul arbitrar al comportamentului sau al actelor emise de subiecții evaluați trebuie constatat printr-un standard de probă ridicat, așa cum o cere articolul 18 alin. (2) din Legea nr. 252/2023, care obligă Consiliile să constate că există o certitudine că actul emis contravine normelor imperative ale legii și că anterior adoptării acestui act Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că o decizie similară a fost contrară Convenției Europene a Drepturilor Omului.

154. În al patrulea rând, teza a IV-a din articolul 11 alin. (6) din Lege prevede că Comisia de evaluare se poate pronunța doar asupra încălcărilor regulilor de etică și conduită profesională, fără a se pronunța asupra legalității hotărârilor respective.”

80. În para. 185, 189, 193-194 al hotărârii menționate în paragraful precedent, Curtea Constituțională a menționat următoarele despre eliberarea din funcție a judecătorilor care nu au promovat evaluarea în temeiul art. 11 alin. (2) lit. a) și b):

„185. Prin utilizarea textului „a încălcat grav”, legislatorul a stabilit un prag ridicat al încălcării regulilor de etică și de conduită profesională aplicabile judecătorilor și procurorilor, eliminând posibilitatea eliberării din funcție în cazul încălcărilor mai puțin grave. Curtea reține că încălcările grave ale regulilor de etică și de conduită profesională au repercusiuni serioase asupra integrității etice a subiectului evaluat și justifică includerea acestui comportament în lista celor care conduc la eliberarea din funcție.

189. Cu privire la proporționalitatea eliberării din funcție a subiectului evaluat pentru nerespectarea regimului juridic al conflictelor de interese, în jurisprudența sa, Curtea a notat că judecătorii, care exercită o funcție de demnitate publică, sunt obligați să respecte exigențele Legii nr. 133 din 17 iunie 2016, inclusiv regimul juridic al conflictelor de interese. Pe de altă parte, Curtea reține că judecătorii au obligația imparțialității, urmând să se abțină de la judecarea cauzelor în care pot exista îndoieli față de obiectivitatea lor (articolul 15 alin. (1) literele a) și d) din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995). Obligația judecătorului de a se abține de la examinarea unei cauze, atunci când există motive în acest sens, decurge din dreptul la un proces echitabil. Mai mult, garanția caracterului echitabil al procedurii este aplicabilă cu privire la orice incident din fața instanței de judecată și

pretinde ca în privința fondului acesteia să decidă un tribunal independent și imparțial (a se vedea HCC nr. 18 din 27 septembrie 2022, §§ 60 și 62).

193. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a notat că existența procedurilor naționale care urmăresc să asigure imparțialitatea judecătorilor, respectiv regulile care reglementează înlocuirea judecătorilor, sunt un factor relevant. Astfel de reguli manifestă preocuparea legislativului național de a elimina toate îndoielile rezonabile cu privire la imparțialitatea judecătorului sau a instanței respective și constituie o încercare de a asigura imparțialitatea prin eliminarea cauzelor acestor îngrijorări. În afară de a asigura absența prejudecăților reale, acestea sunt îndreptate spre eliminarea oricărei aparențe de părtinire și servesc, astfel, la promovarea încrederii pe care instanțele dintr-o societate democratică trebuie să o inspire publicului (Mežnarić v. Croația, 15 iulie 2005, § 27).

194. Situațiile care generează conflicte de interese în activitatea jurisdicțională a judecătorilor pot fi grupate în următoarele categorii: (i) situațiile de interes personal; (ii) situațiile de rudenie sau afinitate cu părțile procesului sau cu un judecător din completul de judecată; (iii) exercitarea atât a funcțiilor judiciare, cât și extrajudiciare în aceeași cauză și (iv) alte circumstanțe care pun la îndoială rezonabilă imparțialitatea judecătorului.”

ARGUMENTELE PĂRȚILOR

a. Argumentele reclamantei

81. La 25 iunie 2025, reclamanta a contestat hotărârea CSM, solicitând anularea acesteia și dispunerea reevaluării sale de către Comisie. În cererea depusă, reclamanta a expus, în ordine cronologică, împrejurările relevante referitoare la desfășurarea procedurii de evaluare.

82. Reclamanta a invocat nelegalitatea componenței Comisiei, susținând că procedura a fost viciată prin participarea membrului Iurie Gațcan, care nu ar întruni criteriul legal de minimum 10 ani experiență profesională, și prin implicarea neconstituțională a membrilor străini Scott Bales și Willem Brouwer în procesul decizional. În acest context, reclamanta a solicitat CSM efectuarea unei investigații independente, argumentând că un raport adoptat de un organ ilegal constituit nu poate fundamenta nepromovarea evaluării sau încetarea mandatului de judecător.

83. Cu referire la relația cu avocata S.P., reclamanta a susținut că nu există motive obiective care să justifice concluzia Comisiei privind existența unui conflict de interese între ea și avocata S.P. A arătat că, deși Comisia a menționat participarea a aproximativ 40 de persoane la tururile informative, nu a audiat niciun participant pentru a verifica modalitatea de selectare și pentru a clarifica eventualele interacțiuni cu S.P. A invocat că, acest fapt afectează echitatea procedurii de evaluare. A mai afirmat că simpla coincidență a unor călătorii, respectiv prezența pe același zbor, nu poate fundamenta, acuzații de conduită necorespunzătoare, în lipsa unei investigații privind posibilitatea reală de

interacțiune. Reclamanta a susținut că nu s-a verificat frecvența participării lui S.P. la tururi informative și non-informative și nici nu s-au solicitat explicații directe de la S.P. pentru confirmarea sau infirmarea presupuselor „interacțiuni” reținute de Comisie. A mai invocat că analiza Comisiei privind pretensele „legături nepotrivite” s-a sprijinit pe o plângere colectivă anonimă formulată de angajați din domeniul turismului. A susținut că nu a fost verificată ponderea generală a participanților din sectorul turistic în aceste tururi și nici nu au fost analizate practici comerciale similare ale altor agenții, pentru a exclude caracterul tendențios al sesizării și eventuale acțiuni de discreditare. Totodată, reclamanta a contestat însinuarea unui schimb de favoruri de tip „quid pro quo”, arătând că o asemenea suspiciune impunea elucidarea interesului procedural al lui S.P. în cauzele respective și audierea avocatei S.P., pentru verificarea ipotezelor Comisiei. În final, reclamanta a susținut că Comisia avea obligația să solicite explicații și celorlalți membri ai completelor, în special celor care au formulat opinii separate, pentru a confirma sau infirma presupunerile formulate.

84. Cu referire la relația cu R.S., reclamanta a susținut că acesta a prezentat Comisiei informații și materiale din cauza penală la care ar fi avut acces în calitate de procuror. A invocat că, fără a examina și clarifica circumstanțele în care aceste materiale au ajuns în posesia lui R.S. după încetarea procedurilor penale, Comisia nu putea proceda la evaluarea acestora. A susținut că R.S. a avut posibilitatea de a pune în discuție dubiile privind imparțialitatea reclamantei în fața unei instanțe independente, în procedura prevăzută de art. 53 Cod de procedură civilă. Totodată, reclamanta a contestat concluzia Comisiei potrivit căreia ea „ar putea să pară în opinia unui observator obiectiv” ca fiind imparțială deoarece nu și-a declarat abținere de la examinarea cauzei la ședința din 26 martie 2024. Ea a menționat că o declarație de abținere nu era necesară câtă vreme cererea de recuzare înaintată de R.S. fusese respinsă la 12 martie 2024. Reclamanta a mai invocat că R.S. a informat Comisia, la 5 februarie 2025, despre retragerea sesizării depusă împotriva ei, motivând că la momentul depunerii acesteia nu cunoștea toate circumstanțele, în special faptul că cererea de recuzare din prima cauză fusese respinsă. Reclamanta a susținut că această declarație constituie o dovadă că R.S., cunoscând toate circumstanțele cauzei, nu se mai consideră prejudiciat de conduita imputată ei.

85. Cu referire la relația cu V.G., reclamanta a invocat că se impune a fi reținut faptul că, potrivit constatărilor Comisiei reținute de CSM, aceasta a constituit obiectul unor investigații penale care au implicat, între altele, interceptarea convorbirilor, desfășurate de Procuratura Anticorupție în perioada 30 iulie 2024–13 septembrie 2024, după inițierea procedurii de evaluare. Reclamanta a susținut că, deși nu a fost notificată despre aceste investigații, Procuratura Anticorupție ar fi transmis Comisiei materiale acumulate în cadrul procesului penal, pentru a fi examinate în procedura extraordinară de evaluare. Situație care în opinia reclamantei nu este corectă. În continuare, reclamanta a contestat concluzia Comisiei potrivit căreia, în cadrul celui de-al doilea apel

telefonice, aceasta ar fi cunoscut că V.G. o contactează în legătură cu cauza soțului. Reclamanta a susținut că această concluzie nu este întemeiată deoarece ea nu cunoștea că o asemenea cauză i-ar fi fost repartizată în procedură. A arătat că aspecte precum repartizarea cauzei, posibilitatea de verificare a dosarului în intervalul dintre apeluri, precum și evidența acțiunilor în PIGD sunt fapte care pot fi verificate prin evidențele interne ale instanței și prin interogarea personalului responsabil de gestionarea dosarelor, acțiuni care în opinia ei urmau a fi întreprinse de către Comisie. Reclamanta a criticat, de asemenea, modul în care Comisia a apreciat relația dintre ea și V.G. A susținut că, potrivit raportului, Comisia ar fi dedus existența unei relații apropiate exclusiv din „tonul afectuos”, din formulele de adresare „salut puiu” și „pupici”, fără a o audia pe V.G. asupra naturii relațiilor și asupra formulelor utilizate. A susținut că, deși a invocat în fața Comisiei argumente privind lipsa unei „influențe” în sensul Legii nr. 82/2017, din raport nu ar rezulta că aceste argumente au fost „auzite” și verificate, ceea ce, în opinia sa, indică o investigare incompletă a circumstanțelor de fapt și compromiterea principiului echității procedurii de evaluare. În final, reclamanta a invocat că nu i se poate pretinde încălcarea obligației de a respinge în mod expres o pretinsă influență înainte de a se constata că fapta se încadrează în noțiunea de „influență necorespunzătoare”. A susținut că Comisia trebuia să stabilească dacă, în acest caz, judecătorul ar fi avut o marjă de discreție în alegerea unei conduite susceptibile de a favoriza pretinsul autor al influenței. Reclamanta a mai invocat că procesul inițiat de Primăria municipiului Chișinău ar fi fost inadmisibil, iar ea nu ar fi avut marjă de discreție, întrucât legea prescrie o singură conduită judiciară, indicată la art. 446 alin. (2) Cod de procedură civilă. A susținut că constatările Comisiei au fost bazate pe interpretări speculative a circumstanțelor cazului și pe proiectarea reputației compromise a lui V.G. asupra ei prin accentul pus pe comunicarea non-formală și formulele „pupici” și „puiu”.

86. Cu referire la cauza Falun Dafa, reclamanta a susținut că Comisia nu a indicat și nu a elucidat normele imperative ale legii cărora le-ar fi contravenit soluția pronunțată de ea. Reclamanta a afirmat că există o bază juridică în dreptul intern care îndreptățește accesul la justiție al asociației „Echitate” în procedura generală și că natura drepturilor concurente ori impactul asupra drepturilor fundamentale nu constituie, în reglementările procedurale naționale, un temei de refuz al accesului la justiție, astfel încât nu poate fi reținut că decizia ar fi fost lipsită de bază juridică sau ar reprezenta o „eroare vădită”. Totodată, reclamanta a invocat că această bază juridică nu a fost combătută de către Comisie, ceea ce ar face nejustificată calificarea deciziei ca arbitrară. A mai arătat că, prin decizia din 11 februarie 2015, CSJ a menținut ca legală decizia Curții de Apel Chișinău din 15 iulie 2014, chiar dacă ulterior hotărârile din 11 februarie 2015 și 7 decembrie 2016 au fost anulate și s-a constatat încălcarea drepturilor garantate de art. 9 și 11 din Convenție.

87. Cu referire la cauza Bocșa, reclamanta a invocat că CtEDO a constatat o abordare formalistă a autorităților naționale, care au ignorat problema principală,

și anume lipsa de cooperare între părinții separați, context ce impunea măsuri pentru reconcilierea intereselor conflictuale, în considerarea interesului superior al copilului. În acest context, reclamanta a susținut că rolul său în procedura națională a constat în participarea la examinarea, în ordine de recurs, a contestației formulate împotriva încheierii executorului judecătoresc, iar nu în examinarea nemijlocită a aspectelor care au fundamentat constatarea CtEDO privind neexecutarea dreptului de contact și carențele în realizarea obligațiilor pozitive ale statului. În opinia reclamantei, raționamentele CtEDO au vizat conduite și omisiuni ale autorităților care exced obiectul litigiului concret examinat de completul din care a făcut parte, fiind axate pe lipsa unui proces decizional corect și pe absența unor măsuri efective de facilitare a relațiilor dintre părinte și copil. Totodată, reclamanta a contestat constatările Comisiei din raport, arătând că aceasta i-a imputat lipsa unei explicații rezonabile privind neaplicarea dispozițiilor legale imperative și a jurisprudenței relevante a CtEDO, fără a indica prevederile legale imperative care ar fi trebuit aplicate și fără a preciza la ce neaplicare concretă i s-au cerut explicații. În consecință, reclamanta a susținut că acuzațiile de „încălcarea prevederilor legale imperative” sunt formulate în mod formalist, întrucât nu conțin nicio referire la norma imperativă pretins neaplicată, iar „fapta de neaplicare” invocată nu este determinată.

88. Cu referire la cauza Viotto, reclamanta a menționat că a participat la adoptarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 18 aprilie 2019. A subliniat că hotărârile instanțelor din Italia au fost recunoscute pe teritoriul Republicii Moldova abia la 23 martie 2021, deci ulterior pronunțării deciziei din 18 aprilie 2019. În apărarea sa, reclamanta a susținut că soluția instanței naționale nu era contrară normelor imperative ale legii. A invocat că cererea a fost examinată în procedura generală și în cadrul normativ existent atunci. A arătat că modalitatea distinctă de implementare procedurală a Convenției de la Haga a fost reglementată ulterior, la 14 august 2020, prin Legea nr. 112 din 9 iulie 2020, pe când evenimentele imputate ar fi din 18 aprilie 2019. Reclamanta a invocat că, după hotărârea CtEDO din 13 iunie 2023, Viotto a formulat cerere de revizuire la CSJ, respinsă ca inadmisibilă la 7 februarie 2024. A susținut că raportul Comisiei nu menționează această practică. Ea a mai susținut că, în raport, Comisia nu a indicat norma imperativă pretins încălcată și nu a analizat caracterul „vădit” al erorii imputate. A afirmat că observațiile Comisiei despre modul de aplicare a art. 14 din Convenția de la Haga în procedura generală reprezintă, în esență, o opinie asupra legii aplicabile. A concluzionat că acuzațiile sunt formulate pe o investigare insuficientă, cu o expunere neclară a „faptei imputate” și a „reglementărilor imperative încălcate”, iar aceste argumente au fost trecute cu tăcere de CSM.

89. Prin acțiunea sa, reclamanta în cele din urmă a solicitat anularea hotărârii Plenului CSM din 24 iunie 2025 cu privire la acceptarea raportului Comisiei de evaluarea a judecătorilor Curții de apel, Marina Anton. Totodată, a solicitat

dispunerea o singură dată a reluării procedurii de evaluare de către CSM sau, alternativ de către Comisia de evaluare.

b. Argumentele celorlalți participanți

90. Prin referința depusă, CSM a solicitat respingerea acțiunii, precizând că procedura de evaluare nu constituie un proces penal sau disciplinar, ci un mecanism administrativ excepțional de verificare a integrității, în cadrul căruia a confirmat integral constatările reținute de Comisie. Consiliul a considerat relevante concluziile privind caracterul arbitrar al deciziilor adoptate de reclamantă în cauzele A.O. Falun Dafa, Bocșa și Viotto, punctând că acestea se încadrează în perioada legală de verificare, și a reținut încălcarea standardelor de conduită prin lipsa evitării aparenței unui beneficiu personal în raport cu S.P., neîndeplinirea obligației de abținere în cazul lui R.S. și admiterea unei comunicări neoficiale cu judecătorea V.G. CSM a respins acuzațiile de discriminare, argumentând că fiecare evaluare este individualizată, și a susținut că eliberarea din funcție reprezintă o consecință directă și previzibilă a legii, fiind o măsură legală, justificată și proporțională cu scopul asigurării integrității sistemului judiciar.

91. Prin referință, Comisia de evaluare a menționat că obiecțiile ridicate de reclamantă sunt neîntemeiate, susținând că procedura de evaluare a fost efectuată cu respectarea normelor legale. Cu referire la argumentul potrivit căruia membrul Iurie Gațcan nu a întrunit condițiile de eligibilitate, în referință s-a precizat că acesta a fost desemnat prin Hotărârea Parlamentului nr. 151/2023, iar componența Comisiei a fost confirmată prin Hotărârea Parlamentului nr. 155/2023, acte care nu au fost contestate de către reclamantă în termenul legal, fapt ce reprezintă o acceptare tacită a componenței. Privitor la obiecțiile reclamantei privind competența membrilor străini Scott Bales și Willem Brouwer, Comisia a invocat că Legea nr. 252 permite participarea acestora, iar aspectele de constituționalitate au fost deja tranșate prin jurisprudența Curții Constituționale.

92. Cu referire la episodul S.P., Comisia a susținut că probatoriul s-a bazat pe materiale oficiale transmise de Procuratura Anticorupție, nu pe plângeri anonime, iar obiecțiile reclamantei reprezintă un simplu dezacord asupra aprecierii circumstanțelor din această cauză. A precizat că în această procedură nu se aplică standardul probatoriu penal, ci cel al „probei suficiente”. Referitor la episodul R.S. a menționat că Comisia are competența de a analiza informații din diverse surse, iar obligația de abținere a judecătorului este una imediată și independentă de formularea unei cereri de recuzare de către părți. În privința episodului V.G., a reținut că conținutul convorbirilor telefonice în legătură cu o cauză aflată pe rolul judecătorului reprezintă o comunicare neoficială interzisă, susceptibilă de a constitui influență necorespunzătoare, indiferent de legalitatea soluției pronunțate ulterior pe fondul cauzei.

93. În ceea ce privește cauzele care au fost obiectul examinat prin prisma jurisprudenței CtEDO, Comisia a reținut că în cauza A.O. Falun Dafa decizia instanței a fost contrară legii privind contracararea activității extremiste, precizând că revizuirea ulterioară a hotărârilor nu înlătură caracterul conduitei anterioare a judecătorului. Referitor la cauza Bocșa, s-a reținut nerespectarea cerințelor privind examinarea cuprinzătoare a probelor, fapt ce a condus la o abordare formalistă, contrară dreptului la respectarea vieții de familie, în timp ce în cauza Viotto, Comisia a susținut că decizia instanței de apel a ignorat normele imperative ale Convenției de la Haga. În acest ultim caz, s-a considerat că ratificarea convenției în 1998 impunea obligația aplicării acestuia, indiferent de absența unor mecanisme procedurale interne specifice la acea dată.

MOTIVAREA INSTANȚEI

94. La 27 iunie 2025, reclamantei i-a fost comunicată hotărârea motivată a CSM, iar contestația a fost depusă la 25 iunie 2025. Prin urmare, contestația a fost depusă în termen.

a) Principii generale

95. Potrivit art. 36 alin. (2) din Codul administrativ, în aplicarea principiului supremației dreptului, instanța de contencios administrativ ține cont de jurisprudența CtEDO. Obligația instanței de a-și motiva hotărârea nu presupune oferirea unui răspuns separat la fiecare argument al părților (*García Ruiz c. Spaniei*, 1999, § 26). Instanța trebuie însă să răspundă argumentelor decisive pentru rezultatul procedurii (*Ruiz Torija c. Spaniei*, 1994, § 30; *Petrović și alții c. Muntenegrului*, 2018, § 43), în special celor care privesc drepturi și obligații garantate de Convenție (*Fabris c. Franței*, 2013, § 72; *Paun Jovanović c. Serbiei*, 2023, § 108).

96. Pentru soluționarea contestației, Completul consideră necesar să clarifice următoarele aspecte:

- i. raportul dintre Codul administrativ și Legea nr. 252/2023;
- ii. sarcina și standardul probațiunii în cadrul evaluării externe;
- iii. condițiile în care CSJ poate admite contestația.

i) Raportul dintre Codul administrativ și Legea nr. 252/2023

97. Codul administrativ și Legea nr. 252/2023 sunt legi organice cu aceeași forță juridică. Legea nr. 252/2023 este însă o lege specială, adoptată ulterior, care reglementează procedura evaluării externe, examinarea raportului Comisiei de către Consiliul respectiv și controlul judecătoresc al hotărârii Consiliului.

98. Potrivit art. 2 alin. (2) din Codul administrativ, anumite aspecte ale activității administrative din domenii specifice pot fi reglementate prin norme speciale derogatorii, dacă această reglementare este necesară și nu contravine principiilor Codului administrativ. Evaluarea externă reprezintă un mecanism

special și temporar, instituit în scopul verificării integrității judecătorilor și procurorilor și al sporirii încrederii societății în justiție. În consecință, aspectele reglementate expres de Legea nr. 252/2023 se examinează potrivit acestei legi. Codul administrativ rămâne aplicabil aspectelor nereglementate de legea specială, în măsura în care aplicarea sa este compatibilă cu particularitățile și scopul evaluării externe (vezi decizia nr. [3-22/24](#), §§ 33-36).

99. Art. 225 alin. (1) Cod administrativ interzice instanței de judecată să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ. La examinarea contestației, completul doar verifică dacă decizia a fost emisă cu respectarea Legii nr. 252/2023 și dacă limitele dreptului discreționar nu au fost depășite.

ii) Sarcina și standardul probațiunii

100. Hotărârea contestată a fost întemeiată exclusiv pe criteriul integrității etice prevăzut de art. 11 alin. (2) din Legea nr. 252/2023. Potrivit acestei norme, subiectul evaluării nu corespunde cerințelor de integritate etică dacă au fost stabilite faptele prevăzute la lit. a) sau b). Pentru integritatea etică, legea nu instituie standardul „dubiilor serioase”, prevăzut expres de art. 11 alin. (3) pentru integritatea financiară. Neîndeplinirea criteriului de integritate etică presupune stabilirea faptelor imputate, iar nu simpla persistență a unor suspiciuni. Această concluzie rezultă și din art. 18 alin. (2) din Legea nr. 252/2023. Potrivit acestei norme, la examinarea rezultatului evaluării, Consiliul respectiv ține cont de „dovezile care confirmă” săvârșirea faptelor prevăzute la art. 11 alin. (2) și (3) (vezi para.177 din HCC [nr.2](#) din 16 ianuarie 2025) .

101. În cauzele întemeiate pe art. 11 alin. (2) din Legea nr. 252/2023, logica probatorie specifică integrității financiare nu poate fi aplicată integrității etice. Încălcarea gravă a regulilor de etică, emiterea unor acte arbitrare, incompatibilitățile și conflictele de interese nu pot fi deduse exclusiv din caracterul incomplet al explicațiilor subiectului evaluării. Aceste fapte trebuie susținute printr-un probatoriu suficient. Subiectului evaluării îi revine o sarcină secundară de explicație și contraprobă.

iii) Condițiile în care CSJ poate admite contestația

102. Potrivit art. 19 alin. (6) din Legea nr. 252/2023, CSJ admite contestația numai dacă constată că în procedura de evaluare au fost comise erori procedurale grave care au afectat caracterul echitabil al procedurii sau că există circumstanțe de fapt care puteau conduce la promovarea ori nepromovarea evaluării. Curtea Constituțională a reținut în § 83 al Hotărârii nr. 5, din 14 februarie 2023, că erorile procedurale ne semnificative nu impun anularea rezultatului evaluării. Pot servi drept motiv de anulare a hotărârii Consiliului doar erorile procedurale grave și a împrejurărilor de fapt care, dacă nu ar fi existat ori ar fi fost soluționate diferit, puteau conduce la un alt rezultat al evaluării. Potrivit art. 17 alin. (4) din Legea nr. 252/2023, constatarea unui singur temei de necorespondere cu criteriile

prevăzute la art. 11 este suficientă pentru nepromovarea evaluării (*mutatis mutandis* decizia [nr. 3-15/2024](#), § 76).

b) Aplicarea principiilor de mai sus în prezenta cauză

103. CSM a constatat necorespunderea reclamantei criteriilor de integritate etică prevăzute de art. 11 alin. (2) lit. a) și b) din Legea nr. 252, reținând, în esență, că acesta ar fi examinat anumite cauze cu încălcarea obligației de abținere, precum și că ar fi fost implicată în examinarea unor cauze care au condus la constatarea încălcării CEDO prin hotărâri arbitrare.

104. Art. 11 alin. (2) lit. a) și lit. b) din Legea nr. 252 reglementează ipoteze juridice distincte. Art. 11 alin. (2) lit. a) privește „încălcarea gravă” a regulilor de etică și conduită profesională. Art. 11 alin. (2) lit. b) are un obiect normativ propriu, însă între aceste două abateri nu există o separație rigidă.

105. Conflictul de interese vizează situațiile în care judecătorul se află într-o relație personală, familială, profesională sau patrimonială care poate influența sau crea aparența influențării exercitării atribuțiilor sale. Existența unei influențe efective asupra soluției pronunțate este esențială. Este suficient ca situația creată să fie de natură să genereze îndoieli rezonabile unui observator informat și obiectiv privind imparțialitatea magistratului.

106. Deși judecătorii și procurorii sunt chemați să ia măsuri rezonabile pentru a exclude erorile judiciare, acestea sunt inevitabile. Având în vedere consecințele nepromovării evaluării externe și lipsa unui control judiciar al efectelor acestei decizii, doar erorile deosebit de grave ar trebui să ducă la eliberarea din funcție a unui judecător sau procuror. Gravitatea încălcării integrității etice urmează a fi analizată în circumstanțele fiecărei cauze, având în vedere inclusiv cât de evidentă este eroarea admisă, gradul de vinovăție al subiectului evaluării, consecințele erorii, perioada de timp scursă de la data hotărârii CtEDO în care a fost constatată o violare similară și până la hotărârea arbitrară adoptată, numărul hotărârilor CtEDO în care a fost constatată o încălcarea a drepturilor omului datorită actelor emise de subiectul evaluat, practica judecătorească națională existentă, argumentele aduse de subiectul evaluării, etc. Acestea și alte aspecte relevante urmează analizate de fiecare dată de Consiliul respectiv atunci când trebuie să aplice art. 11 alin. (2) lit. a) Legea nr. 252/2023 (decizia nr. [3-14/2025](#), § 84). În principiu, aceeași abordare urmează a fi aplicată și în cazul criteriului prevăzut de art. 11 alin. (2) lit. b) Legea nr. 252/2023. Cu adevărat, și Legea nr. 132/2016 prevede că nu orice incompatibilitatea sau conflict de interese duce la demiterea din funcția publică. Art. 39 alin. (2) al acestei Legi prevede că decizia cu privire la demitere se va lua în funcție de gradul de vinovăție, de natura abaterii, de numărul și durata abaterilor, de comiterea unor abateri similare anterior, de prejudiciul adus interesului public și de funcția publică deținută. De asemenea, CtEDO impune respectarea proporționalității între încălcarea regulilor etice și consecințele evaluării (vezi hot. CtEDO [Metalla v. Albania](#), 2026, §§ 20-31).

i) Actele judecătorești analizate de CtEDO

107. Completul va examina, prin prisma celei de-a doua ipoteze prevăzute de art. 11 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 252/2023, participarea reclamantei la adoptarea actelor judecătorești analizate ulterior de CtEDO în cauzele A.O. Falun Dafa și alții c. Republicii Moldova, Bocșa c. Republicii Moldova și Viotto c. Republicii Moldova. Pentru reținerea acestui temei trebuie stabilit, pentru fiecare act, că acesta a fost emis în ultimii 10 ani, că era contrar unei norme imperative a legii și că, anterior adoptării sale, CtEDO stabilise că o decizie similară era contrară Convenției. Deciziile Curții de Apel din 15 iulie 2014, 27 iunie 2017 și 18 aprilie 2019 se încadrează în perioada de 10 ani relevantă pentru evaluare. Completul va verifica separat, pentru fiecare dintre acestea, întrunirea cumulativă a celorlalte condiții prevăzute de art. 11 alin. (2) lit. a).

a) Cauza A.O. Falun Dafa și alții c. Moldovei, nr. 29458/15, 26 iunie 2021

108. Această cauză viza lichidarea a două asociații Falun Dafa pe motiv că acestea au folosit în activitatea sa simbolul Falun. Acesta era primul caz în care instanțele judecătorești au dispus lichidarea unei asociații obștești.

109. Inițial, în perioada 2007-2009, Ministerul Justiției a refuzat de trei ori înregistrarea Asociației Falun Dafa, pe motiv că simbolul Falun poate fi confundat cu svastica nazistă și este contrar Legii nr. 54/2003 privind contracara activității extremiste. În 2009, CSJ a casat hotărârea Curții de Apel Chișinău prin care refuzul fusese declarat ilegal și a respins acțiunea Asociației Falun Dafa, constatând că simbolul Falun se aseamănă până la confundare cu svastica nazistă, iar scopul și acțiunile asociației sunt extremiste. În paralel, în 2008, un procuror a solicitat includerea simbolului Falun în Registrul materialelor cu caracter extremist. La 17 februarie 2010, Judecătoria Buiucani a respins cererea procurorului, constatând, în baza concluziilor experților, că simbolul Falun nu poate fi confundat cu svastica nazistă și că nu au fost prezentate probe privind activitatea extremistă a susținătorilor Falun Dafa din Republica Moldova. Hotărârea a devenit irevocabilă, iar în 2011 simbolul Falun a fost exclus din Registrul materialelor cu caracter extremist.

110. În 2013, Asociația Echitate a solicitat din nou introducerea simbolului Falun în Registrul materialelor extremist. La 20 ianuarie 2014, [Judecătoria Buiucani](#) a admis cererea și a obligat Ministerul Justiției să introducă simbolul Falun în Registru, invocând constatările CSJ din 2009. La 2 aprilie 2014, Curtea de Apel Chișinău a respins apelurile, reiterând argumentele primei instanțe. În ceea ce privește dreptul Asociației Echitate de a intenta acțiunea, instanța de menționat că el rezultă din Legea contenciosului administrativ și art. 20 din Constituție. La 28 ianuarie 2015, [CSJ](#) a respins ambele recursuri, reiterând argumentele expuse în hotărârile contestate. CSJ a mai menționat că dreptul garantat de art. 9 CEDO nu a fost încălcat deoarece prin hotărârile contestate nu au fost instituite limitări ale acestuia, iar asociațiile își pot continua activitatea.

111. La 25 februarie 2014, la peste două luni de la depunerea primei acțiuni, în temeiul art. 36 din Legea privind asociațiile obștești, Asociația „Echitate” a depus o nouă acțiune, prin care a solicitat dizolvarea asociațiilor reclamante. În susținerea acțiunii, aceasta a invocat atățarea urii și discordiei sociale, precum și încălcarea drepturilor altor persoane prin răspândirea simbolului Falun. Argumentele invocate în noua acțiune au fost identice celor expuse în prima acțiune.

112. La 18 aprilie 2014, Judecătoria Comercială de Circumscripție a admis acțiunea, instanța invocând argumentele din hotărârea din 20 ianuarie 2014. La 15 iulie 2014, [Curtea de Apel Chișinău](#) a respins apelul asociațiilor în care acestea au susținut că sunt împotriva fascismului, nu promovează violența și că Asociația Echitate nu avea dreptul să solicite dizolvarea unui ONG, reiterând argumentele primei instanțe. La 11 februarie 2015, [CSJ](#) a respins recursul asociațiilor, reiterând argumentele din hotărârile contestate și făcând referire la decizia sa din 2009.

113. După [comunicarea cauzei](#) de către CtEDO la 18 decembrie 2018, Agentul guvernamental a cerut revizuirea hotărârilor CSJ din 28 ianuarie și 11 februarie 2015.

114. În anul 2019, CSJ a admis cererile de revizuire (încheierile [nr.2rhc-36/19](#), [nr.2rhc-44/19](#)), a constatat că fusese încălcată Convenția și a reținut că ingerința nu era necesară într-o societate democratică. Totuși, Curtea Supremă nu a acordat despăgubiri reclamantelor. Ulterior, acțiunile privind interzicerea simbolului și lichidarea asociațiilor au fost respinse definitiv. Cu toate acestea, simbolul asociațiilor a rămas în Registrul materialelor cu caracter extremist, iar Ministrul Justiției nu a dispus radierea lui mai multe luni. CtEDO a reținut că reclamantele nu și-au pierdut statutul de victimă, deoarece, deși Curtea Supremă recunoscuse încălcarea, nu le-a acordat nicio despăgubire, iar măsurile interne de reparare nu fuseseră executate pe deplin. CtEDO a observat că Guvernul a recunoscut încălcarea art. 9 și 11, în baza concluziilor Curții Supreme. Neavând motive să se îndepărteze de acele concluzii, Curtea a constatat că a avut loc o încălcare a art. 9 și 11 din Convenție, rezultată din interzicerea simbolului asociațiilor și lichidarea acestora. CtEDO a acordat reclamantilor, în comun, 4.500 euro pentru prejudiciul moral și 1.500 euro pentru costuri și cheltuieli.

115. Reclamanta a invocat că Comisia nu a individualizat norma imperativă de drept pretins încălcată și nici nu a demonstrat întrunirea cumulativă a exigențelor propriului standard de analiză, respectiv existența unei încălcări a unei norme imperative și a unei jurisprudențe anterioare relevante a CtEDO. Reclamanta a respins criticile privind examinarea cauzei în procedură generală, arătând că nu există o normă care să fi obligat instanța să declare acțiunea inadmisibilă. Atât timp cât dreptul intern asigura asociației accesul la justiție, hotărârea are un temei legal solid și nu constituie o eroare de judecată. În

susținerea poziției sale, ea a arătat că soluția Curții de Apel Chișinău din 15 iulie 2014 a fost menținută ca legală de CSJ, prin decizia din 11 februarie 2015, chiar dacă ulterior hotărârile respective au fost anulate și s-a constatat încălcarea art. 9 și 11 din Convenție.

116. Pentru a constata caracterul arbitrar al actelor emise de reclamantă, Comisia și respectiv CSM trebuie să stabilească întrunirea cumulativă a două condiții: a) comportamentul sau actul emis să fie contrar normelor imperative ale legii; și b) CtEDO să fi stabilit, anterior adoptării actului, că o decizie similară a fost contrară Convenției.

117. Curtea Constituțională a reținut, cu referire la cauza *Bochan v. Ucraina* (vezi para.78), că o decizie judecătorească este arbitrară dacă, în esență, „*nu are nicio bază juridică în dreptul intern și nu stabilește nici o legătură între faptele litigiului, legea aplicabilă și rezultatul procedurii*”, o asemenea decizie reprezentând o „denegare a dreptății”. De asemenea, cu referire la cauza *Ballıktaş Bingöllü v. Turcia*, Curtea Constituțională a arătat că există o „eroare vădită” atunci când instanța comite o eroare de drept sau de fapt pe care nicio instanță rezonabilă nu ar comite-o vreodată și care este aptă să afecteze caracterul echitabil al procedurii.

118. Analizând nemijlocit conținutul hotărârii Curții de Apel din 15 iulie 2014 și materialele dosarului de evaluare, Completul reține, că actul imputat a fost emis cu neaplicarea Legii nr. 54/2003. Legiuitorul a instituit, prin art. 6 și art. 10 din Legea nr. 54/2003, o procedură specială, însoțită de garanții suplimentare, având în vedere gravitatea măsurii. Astfel, art. 6 condiționează încetarea sau suspendarea activității unei asociații de parcurgerea prealabilă a unei proceduri de sesizare/avertizare scrisă, emisă exclusiv de titulari expres determinați ai acțiunii – Procurorul General ori procurorii subordonați, Ministerul Justiției sau Serviciul de Stat pentru Problemele Cultelor, care trebuie să indice temeiurile concrete ale încălcărilor și, dacă este cazul, un termen de o lună pentru înlăturarea acestora; sesizarea/avertizarea poate fi contestată în instanță, iar sesizarea instanței de lichidare nu este posibilă decât ulterior, în condițiile stabilite de lege (neînlăturarea încălcărilor în termen sau depistarea unor noi fapte de extremism în cursul a 12 luni). Art. 10, la rândul său, condiționează calificarea unui material ca având caracter extremist de o hotărâre judecătorească definitivă, urmată de includerea acestuia, prin ordin al Ministerului Justiției, în registrul materialelor cu caracter extremist, ordin supus la rândul lui controlului judecătoresc și publicării oficiale.

119. Din cuprinsul hotărârii rezultă că instanța nu a verificat calitatea procesuală activă a organizației reclamante în raport cu exigențele legii speciale și nu a aplicat garanțiile procedurale instituite de aceasta, limitându-se, în esență, la aprecierea caracterului simbolului. Faptul că procedura civilă garanta accesul la justiție nu răspunde criticii formulate. Legiuitorul a instituit, prin art. 6 și art. 10 din Legea nr. 54/2003, o procedură specială, însoțită de garanții suplimentare,

având în vedere gravitatea măsurii. Neaplicarea acestei proceduri, care nu permitea unei asociații să solicite lichidarea unei alte asociații, nu poate fi redusă la o simplă interpretare discutabilă a competenței procedurale, ci echivalează cu eludarea unei norme imperative, pe care nicio instanță rezonabilă nu ar comite-o vreodată. Această concluzie este susținută și de motivarea deciziei adoptate de completul din care a făcut parte reclamanta. Hotărârea judecătorească nu conține o analiză a proporționalității ingerinței adoptate, în timp ce ea menținea cea mai drastică măsură ce putea fi dispusă în privința unei asociații obștești. Curtea de apel nu a combătut nici argumentele asociațiilor care se bazau în mod expres pe jurisprudența CtEDO și care indicau asupra caracterului nejustificat la ingerinței. Mai mult, deși completul din care a făcut parte reclamanta s-a bazat pe o hotărâre prin care simbolul Falun a fost declarat extremist (din 20 ianuarie 2014), la data deciziei curții de apel adoptate (15 iulie 2014), hotărârea judecătorească în cauză nu era irevocabilă (aceasta a devenit irevocabilă la 25 ianuarie 2015). Mai mult chiar, hotărârea din 20 ianuarie 2014, prin care simbolul a fost declarat extremist, menționează expres că ea nu aduce atingere libertății de asociere și de convingere, deoarece asociațiile sunt libere să își continue activitatea. În pofida acestei constatări, completul din care a făcut parte reclamanta a menținut soluția de lichidare a celor două asociații obștești. În asemenea circumstanțe, soluția adoptată de completul reclamantei a reprezentat o denegare de justiție rezultată dintr-o hotărâre arbitrară adoptată de completul din care a făcut parte reclamanta.

120. În ceea ce privește cea de-a doua condiție, referitoare la existența unei jurisprudențe CtEDO anterioare și similare, CSM a reținut că, la data pronunțării hotărârii din 15 iulie 2014, exista deja un corp jurisprudențial relevant privind dizolvarea asociațiilor și ingerințele disproporționate în libertatea de asociere, indicând cauzele *Vajnai c. Ungariei*, *Fratanoló c. Ungariei*, *Centrul Biblic al Republicii Chuvash c. Rusiei*, *Martorii lui Iehova din Moscova și alții c. Rusiei*, *Rhino și alții c. Elveției*, *Gorzelik și alții c. Poloniei*, precum și *Vona c. Ungariei*. Prin aceasta, Consiliul a motivat existența, anterior actului imputat, a unor repere jurisprudențiale suficiente pentru a orienta analiza proporționalității și a limitelor în care putea fi dispusă dizolvarea unei asociații.

121. Argumentele reclamantei întemeiate pe pretinsa lipsă a unei contribuții proprii la ingerința constatată ulterior de CtEDO, pe aplicabilitatea procedurii de drept comun, pe neincidența Legii nr. 54/2003 și pe caracterul legitim al analizei de proporționalitate efectuate de instanță, nu sunt apte să răstoarne constatările de mai sus.

122. Astfel, Completul constată că, în cauza *A.O. Falun Dafa și alții c. Moldovei*, este demonstrat, că subiectul evaluării a emis, în ultimii 10 ani, un act arbitrar contrar normelor imperative ale legii, iar anterior adoptării acestuia exista deja jurisprudență CtEDO privind decizii similare contrare Convenției. Prin urmare, valorificarea acestei împrejurări ca element relevant pentru soluția de nepromovare satisface exigențele art. 11 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 252.

b) Cauza Bocșa c. Republicii Moldova, nr. 6147/18, 4 aprilie 2023

123. La 4 aprilie 2023, CtEDO a pronunțat hotărârea în cauza Bocșa v. Republica Moldova (nr. 6147/18), care privește dreptul unui tată de a-și vedea copiii după divorț. În anul 2014, părinții au ajuns la un acord privind programul de vizite, aprobat de instanță. În anii 2016 și 2017, tatăl a reclamat că nu își mai putea vedea copiii, a sesizat poliția, procuratura și autoritatea pentru protecția copilului și a cerut executarea silită. La 30 mai 2016, executorul judecătoresc a intentat procedura de executare, iar între aprilie 2016 și iunie 2017 a întocmit procese-verbale care atestau nerespectarea de către G. a graficului de întâlniri. Contestația lui G. împotriva încheierii executorului a fost respinsă de instanța de fond la 28 martie 2017, însă, la 27 iunie 2017, Curtea de Apel Chișinău a admis-o, reținând că nu existau probe clare ale refuzului lui G. de a respecta graficul, iar încheierea din iunie 2014 nu stabilea obligații concrete în sarcina acesteia, ci doar recunoștea dreptul reclamantului de a-și vedea și lua copiii, motiv pentru care titlul nu era susceptibil de executare silită. În consecință, tatăl a rămas, în fapt, fără posibilitatea de a-și exercita dreptul de contact.

124. Curtea Europeană a reținut că această abordare a fost excesiv de formalistă: autoritățile s-au limitat la problema formulării încheierii și nu au tratat problema reală, și anume lipsa de cooperare dintre părinți și nevoia de a proteja relația dintre tată și copii, și nu au luat măsuri reale pentru a facilita contactul, nefiind asigurate nici medierea, nici un sprijin efectiv din partea autorității pentru protecția copilului. Subliniind că, în cauzele privind legăturile dintre părinți și copii, statul are obligația pozitivă de a lua măsuri rezonabile pentru a face posibil contactul, Curtea a concluzionat că, prin retragerea în fapt a drepturilor de vizită ale reclamantului și prin lipsa unui proces decizional echitabil, statul nu și-a îndeplinit obligațiile pozitive în temeiul art. 8 din Convenție.

125. Reclamanta a contestat faptul că i s-au imputat deficiențele constatate de CtEDO în cauza Bocșa, argumentând că participarea sa s-a limitat strict la examinarea unui recurs împotriva unei încheieri a executorului judecătoresc, fără a avea atribuția de a soluționa fondul conflictului dintre părinți. Ea a obiectat în mod expres asupra faptului că în raportul de evaluare nu i s-a reținut nicio normă imperativă concretă care ar fi fost încălcată (norma de la care nu se poate deroga). Completul reține că atât Comisia, cât și CSM, prin prisma întrunirii primei condiții desprinse din art. 11 alin. (2) lit. a), au invocat art. 130 Cod de procedură civilă, cu titlu de normă imperativă, considerată a fi încălcată de reclamantă la examinarea cauzei Bocșa.

126. Completul reține că, în principiu, caracterul arbitrar al unei hotărâri judecătorești poate rezulta atât din încălcarea unei norme imperative de drept material, cât și din încălcarea unei norme imperative de procedură. Totodată, pentru reținerea unei asemenea concluzii în sensul art. 11 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 252, este necesar ca norma imperativă pretins încălcată să fie

determinată în mod concret, iar aplicabilitatea acesteia la circumstanțele cauzei să fie demonstrată în mod clar și convingător.

127. Dispozițiile art.130 Cod de procedură civilă nu constituie o normă imperativă pentru a fundamenta concluzia privind emiterea unui act arbitrar. Dimpotrivă, acest articol reglementează modul de apreciere a probelor de către instanță și consacră expres marja de apreciere a judecătorului, prevăzând că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar, în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Respectiv, aceste dispoziții reglementează cadrul de apreciere și motivare a probelor, fără a institui, prin ele însele, o conduită rigidă, a cărei nerespectare ar echivala automat cu încălcarea unei norme imperative a legii în sensul art. 11 alin. (2) lit. a).

128. Chiar dacă CtEDO nu a indicat o normă internă concretă pe care instanța de recurs ar fi fost obligată să o aplice și pe care ar fi încălcat-o în mod evident, ci a sancționat, în substanță, formalismul autorităților și neîndeplinirea obligațiilor pozitive ale statului în temeiul art. 8 din Convenție, CSM nu a dat dovadă de consecvență în demonstrarea primei condiții cerute de art. 11 alin. (2) lit. a). Deși a preluat argumentul Comisiei că au fost neglijate „exigențele imperative privind aprecierea completă și motivată a probelor”, Consiliul s-a rezumat, în esență, la o invocare generică a art. 130 alin. (3) și (4) Cod de procedură civilă și la afirmația că instanța ar fi ignorat anumite probe și ar fi adoptat un raționament formalist. O asemenea trimitere generală nu echivalează, prin ea însăși, cu individualizarea unei norme imperative a legii în sensul strict al art. 11 alin. (2) lit. a), iar dacă, în aprecierea CSM, alte dispoziții legale ar fi stat la baza concluziei de arbitrar, acestea nu au fost identificate și analizate cu precizia necesară. Nu s-a clarificat și nu s-a motivat, totodată, în ce mod art. 130 Cod de procedură civilă ar constitui o normă imperativă aplicabilă direct procedurii de recurs examinate de Curtea de Apel și care erau limitele instanței de recurs, pornind de la normele de procedură și de la conținutul recursului.

129. Corespunzător, Completul constată că este întemeiată poziția reclamantei în partea ce ține de lipsa întrunirii condiției obligatorii privind existența unui act arbitrar, contrar normelor imperative ale legii. În absența unei examinări riguroase a elementelor cauzei, inclusiv a materialelor dosarului, a limitelor procedurii de recurs și a normei imperative concret pretins încălcate, concluziile CSM rămân insuficient demonstrate, iar menținerea unei asemenea constatări este de natură să afecteze independența judecătorului și să conducă, în fapt, la sancționarea acestuia pentru modul de interpretare a legii sau de apreciere a probelor. Astfel, în lipsa individualizării clare a normei imperative pretins încălcate și a unei motivări precum că soluția pronunțată de reclamantă depășea marja unei erori judiciare ordinare și intra, fără echivoc, în sfera unui act emis în mod arbitrar, CSJ nu poate menține această cauză ca circumstanță aptă să susțină

nepromovarea în baza art. 11 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 252, constatarea CSM cu privire la implicarea reclamantei în examinarea cauzei Bocșa urmând a fi înlăturată.

c) Cauza Viotto c. Republicii Moldova, nr. 12083/20, 13 iunie 2023

130. Cu referire la cauza Viotto c. Republicii Moldova (nr. 12083/20, hotărârea CtEDO din 13 iunie 2023), instanța reține că litigiul a avut ca obiect cererea tatălui privind înapoierea copilului în Italia, în temeiul Convenției de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii. Din conținutul acestei cauze rezultă că părinții, împreună cu copilul, au locuit în Italia, iar în septembrie 2017 mama a adus copilul în Republica Moldova fără consimțământul tatălui și a refuzat înapoierea acestuia. La 7 noiembrie 2017, o instanță din Italia a acordat tatălui custodia exclusivă și a stabilit domiciliul copilului în Italia. În aprilie 2018, tatăl a sesizat instanțele din Republica Moldova, solicitând înapoierea copilului. Prin hotărârea instanței de fond din 6 decembrie 2018, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18 aprilie 2019, la adoptarea căreia a participat și reclamanta, cererea a fost respinsă. Curtea de Apel a reținut, în esență, că nu ar fi existat o răpire, întrucât copilul a trecut legal frontiera împreună cu mama, iar înapoierea nu ar corespunde interesului superior al copilului. Deși a citat Convenția de la Haga, instanța de apel nu a aplicat testul juridic specific acesteia.

131. Reclamanta a contestat concluzia CSM și a indicat că, la momentul pronunțării deciziei sale din 2019, hotărârile instanțelor din Italia nu erau încă recunoscute oficial în Republica Moldova, acest lucru având loc abia în anul 2021. Aceasta a contestat acuzațiile arătând că a aplicat procedura generală existentă la acea dată, deoarece reglementările speciale pentru implementarea Convenției de la Haga au intrat în vigoare mult mai târziu, în august 2020. A mai susținut că raportul Comisiei a trecut sub tăcere decizia CSJ din 2024, care a respins ca inadmisibilă revizuirea în cauza Viotto, confirmând astfel indirect validitatea soluțiilor anterioare. A susținut că raportul nu precizează nicio normă imperativă concretă care ar fi fost încălcată și nici nu demonstrează caracterul „vădit” al vreunei erori, acuzațiile bazându-se doar pe o interpretare subiectivă a legii de către Comisie.

132. Examinând cauza, CtEDO a constatat încălcarea art. 8 din Convenție, reținând că autoritățile naționale nu au asigurat un proces decizional conform exigențelor aplicabile în materia răpirii internaționale de copii. Curtea a observat că instanțele naționale nu au explicat de ce Convenția de la Haga nu ar fi aplicabilă, nu au stabilit reședința obișnuită a copilului anterior deplasării, nu au acordat relevanță lipsei consimțământului tatălui, nu au examinat efectiv interesul superior al copilului și au permis prelungirea excesivă a procedurii.

133. În aceste condiții, Completul menționează că cauza Viotto constituie, un reper pertinent pentru analiza art. 11 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 252. Spre deosebire de cauza Bocșa, în prezenta ipoteză Comisia și CSM a identificat clar

atât cadrul normativ pretins încălcat, cât și celelalte elemente concrete din care a dedus caracterul arbitrar al actului. Completul reține că Republica Moldova a ratificat Convenția de la Haga la 30 iulie 1998, astfel încât, la data examinării cauzei de către instanțele naționale, aceasta făcea parte din ordinea juridică internă și era obligatorie pentru acestea. Potrivit art. 4 alin. (2) din Constituție, dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale. Prin urmare, împrejurarea că modalitatea procedurală distinctă de implementare a Convenției a fost reglementată ulterior nu putea exonera instanța de obligația de a aplica normele convenționale direct incidente cauzei.

134. În concret, CSM a identificat ca norme imperative incidente dispozițiile art. 1, 3, 4, 12 și 14 din Convenție. Analizând nemijlocit conținutul deciziei din 18 aprilie 2019, Completul reține, că instanța de apel nu a examinat care era reședința obișnuită a copilului înainte de septembrie 2017, deși din actele prezentate rezulta că acesta locuise în Italia de la naștere, nu a analizat caracterul ilicit al deplasării prin prisma lipsei consimțământului tatălui și a drepturilor sale de custodie, a substituit testul juridic prevăzut de Convenția de la Haga cu un criteriu nerelevant precum legalitatea formală a trecerii frontierei și nu a explicat de ce mecanismul din Convenție al înapoierii nu era aplicabil.

135. De asemenea, instanța de apel nu a valorificat semnificația hotărârilor instanțelor din Italia în măsura permisă de art. 14 din Convenția de la Haga, deși acestea puteau fi avute în vedere, chiar și în lipsa recunoașterii lor formale, pentru a aprecia caracterul ilicit al deplasării copilului. Totodată, interesul superior al copilului a fost invocat în mod generic, fără o evaluare efectivă, fără expertiză și fără analizarea consecințelor ruperii relației copilului cu tatăl.

136. În cauza de față, deficiențele constatate de CtEDO și reținute de CSM depășesc nivelul unor simple insuficiențe redacționale. Ele privesc omisiunea examinării unor elemente juridice decisive pentru soluționarea unei cereri de înapoiere întemeiate pe Convenția de la Haga, și anume reședința obișnuită a copilului, existența unei deplasări ilicite, relevanța lipsei consimțământului tatălui, efectele hotărârilor instanțelor italiene și necesitatea unei examinări efective a interesului superior al copilului. În acest context, concluzia CSM potrivit căreia hotărârea Curții de Apel nu stabilea o legătură coerentă între faptele relevante, normele aplicabile și soluția pronunțată apare suficient susținută.

137. Totodată, și cerința existenței unei jurisprudențe CtEDO anterioare și similare a fost motivată corect. CSM a indicat cauze anterioare datei de 18 aprilie 2019, precum *Ignaccolo-Zenide c. României*, *Iosub Caras c. României*, *Blaga c. României*, *Maire c. Portugaliei* și *Adžić c. Croației*, din care rezulta deja obligația instanțelor de a acționa cu promptitudine, de a examina efectiv interesul superior

al copilului și de a nu neutraliza, prin formalism, mecanismul Convenției de la Haga.

138. Obiecțiile reclamantei nu infirmă această concluzie. Faptul că hotărârile instanțelor din Italia au fost recunoscute în Republica Moldova abia la 23 martie 2021 nu este decisiv, întrucât art. 14 din Convenția de la Haga permite instanței sesizate să ia în considerare direct legea și hotărârile statului reședinței obișnuite pentru a aprecia caracterul ilicit al deplasării, fără a condiționa această evaluare de o procedură prealabilă de recunoaștere în vederea executării. De asemenea, împrejurarea că modalitatea procedurală distinctă de implementare a Convenției a fost reglementată ulterior, prin Legea nr. 112 din 9 iulie 2020, intrată în vigoare la 14 august 2020, nu înlătură caracterul obligatoriu al Convenției la data de 18 aprilie 2019. Nici faptul că, ulterior hotărârii CtEDO, cererea de revizuire formulată de Viotto a fost respinsă ca inadmisibilă de Curtea Supremă de Justiție la 7 februarie 2024 nu infirmă analiza CSM, întrucât, în cadrul art. 11 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 252, relevantă este conformitatea actului judecătoresc cu normele imperative și standardele CtEDO aplicabile la data pronunțării sale, iar nu soluția pronunțată ulterior asupra unei căi de atac.

139. Nu poate fi primită nici critica precum că Comisia și CSM nu ar fi analizat caracterul „vădit” al erorii. Din constatările CtEDO și din elementele valorificate de Comisie și menținute de CSM rezultă că instanța de apel a ignorat repere convenționale centrale și a substituit exigențele Convenției de la Haga printr-un criteriu juridic nerelevant, și anume simpla legalitate formală a trecerii frontierei. În aceste condiții, eroarea imputată depășește sfera unei interpretări doar discutabile a legii.

140. Completul nu menține nici obiecția reclamantei potrivit căreia susținerile sale ar fi fost trecute cu tăcere de CSM, din moment ce din ansamblul raportului și al hotărârii contestate rezultă că argumentele esențiale referitoare la lipsa recunoașterii hotărârilor instanțelor din Italia, la inexistența unui cadru procedural special și la aplicabilitatea normelor generale de procedură au fost examinate și respinse prin raportare la caracterul direct aplicabil și obligatoriu al Convenției de la Haga.

141. Nu este întemeiată poziția că împlinirea unui termen mai mare de un an de la deplasarea copilului ar fi exclus obligația de înapoiere. Potrivit art. 12 din Convenția de la Haga, termenul de un an privește momentul inițierii procedurii de înapoiere, nu data pronunțării hotărârii, iar eventuala integrare a copilului în noul mediu putea justifica refuzul înapoierii numai în urma unei evaluări efective și motivate, care, în speță, nu a fost realizată. Tot astfel, faptul că CtEDO nu a dispus expres înapoierea copilului în Italia nu infirmă analiza CSM, întrucât Curtea a sancționat caracterul defectuos al procesului decizional național.

142. Completul subliniază că ceea ce se impută în planul evaluării nu este simplul fapt al participării reclamantei în completul de judecată, ci participarea sa la adoptarea unei hotărâri al cărei caracter arbitrar rezultă din conținutul și

motivarea acesteia. În lipsa unei opinii separate ori a altui element care să ateste delimitarea sa de soluția și considerentele deciziei, participarea la deliberare și la pronunțare face ca deficiențele juridice ale actului să îi fie relevante în planul evaluării.

143. Completul urmează să examineze în continuare cel de-al doilea grup de constatări reținute în sarcina reclamantei, care nu privesc conținutul actelor judecătorești pronunțate, ci conduita sa în raport cu părțile și cu persoanele interesate de soluționarea unor cauze aflate pe rolul său. Aceste constatări se raportează la două temeuri distincte: prima ipoteză a art. 11 alin. (2) lit. a), care vizează încălcarea gravă, în ultimii 5 ani, a regulilor de etică și conduită profesională a judecătorilor, și art. 11 alin. (2) lit. b), potrivit căruia subiectul nu corespunde cerințelor de integritate etică dacă, în ultimii 10 ani, a admis în activitatea sa incompatibilități și conflicte de interese care afectează funcția deținută. Cele două temeuri au obiect normativ propriu și termene de referință diferite.

144. Completul va examina, pe rând, raporturile reclamantei cu fostul procuror R.S., comunicarea purtată în legătură cu cauza care îl viza pe G.B. și examinarea cauzelor cu implicarea avocatei S.P.

ii) Raporturile reclamantei cu fostul procuror R.S.

145. Reclamanta contestă concluzia Comisiei, însușită de CSM, potrivit căreia ar fi încălcat obligația de abținere în două cauze în care R.S. era parte. Ea a susținut că raporturile anterioare dintre aceștia nu puteau pune la îndoială imparțialitatea sa, că cererea de recuzare formulată într-una dintre cauze fusese respinsă, iar în cealaltă cauză nu fusese formulată o asemenea cerere. Reclamanta a mai invocat proveniența neclară a materialelor prezentate Comisiei de R.S. și retragerea ulterioară a petiției sale.

146. Completul reține că raporturile dintre reclamantă și R.S. rezultau din fapte directe, personale și cunoscute nemijlocit acesteia. Succesiunea lor, astfel cum rezultă din dosarul de evaluare, este următoarea. În iunie 2015, Procurorul General a pornit urmărirea penală împotriva reclamantei și a altor patru judecători, sub suspiciunea săvârșirii faptelor prevăzute de art. 307 alin. (1) și art. 332 alin. (2) din Codul penal pentru pronunțarea unei hotărâri contrare legii și falsificarea documentelor publice. R.S. a fost procurorul care a instrumentat această urmărire penală și cel care a recunoscut-o pe reclamantă în calitate de bănuț. În ianuarie 2016, tot R.S. a dispus încetarea urmăririi penale, pentru un viciu procedural constând în neinformarea reclamantei, în termenul legal, despre prelungirea statutului de bănuț.

147. Ulterior, reclamanta a intentat două acțiuni civile îndreptate împotriva lui R.S. și a Consiliului Superior al Procurorilor. Prima a avut ca obiect solicitarea de informații, reclamanta cerându-i lui R.S. să dezvăluie cine ar fi exercitat presiuni pentru menținerea statutului său de bănuț. Acțiunea a fost

respinsă de Curtea de Apel Bălți în anul 2016. A doua a fost întemeiată pe Legea nr. 1545/1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, fiind îndreptată împotriva Ministerului Justiției, Procuraturii Generale, Consiliului Superior al Magistraturii și a lui R.S. Prin hotărârea din 12 februarie 2025, instanța de fond a admis-o și i-a acordat reclamantei 500.000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

148. În anul 2024, reclamanta a făcut parte din completele învestite cu examinarea a două cauze în care R.S. avea calitatea de apelant. Prima a fost o acțiune intentată de R.S. împotriva Ministerului Justiției, în temeiul Legii nr. 87/2011 privind durata excesivă a urmăririi penale. Instanța de fond a respins-o la 02 august 2023, iar în urma apelului declarat de R.S., cauza a fost repartizată, la 7 februarie 2024, completului din care făcea parte reclamanta. La 5 martie 2024, R.S. a formulat cerere de recuzare împotriva reclamantei, cerere respinsă la 12 martie 2024 de un alt complet. Cea de-a doua a fost o acțiune în defăimare inițiată de R.S. împotriva unui post de televiziune, cu privire la un reportaj pretins defăimător. Instanța de fond a respins-o la 15 septembrie 2023, iar la 22 ianuarie 2024 Curtea de Apel a admis apelul spre examinare și a fixat ședința pentru 26 martie 2024, reclamanta figurând ca membru al completului. La acea ședință R.S. a fost absent și nu cunoștea componența completului, iar reprezentantul său nu era informat despre raporturile anterioare dintre părți și, din acest motiv, nu a formulat cerere de recuzare. Prin decizia din 26 martie 2024, pretențiile lui R.S. au fost respinse.

149. Aceste împrejurări, apreciate în ansamblu, depășeau cadrul unei relații profesionale obișnuite. Între reclamantă și R.S. exista un istoric litigios personal, desfășurat pe o perioadă îndelungată și cunoscut nemijlocit reclamantei, care impunea cel puțin examinarea necesității abținerii. Este relevant și faptul că, în ambele cauze examinate în anul 2024, R.S. avea calitatea de apelant, după ce pierduse în fața primei instanțe, iar apelurile sale au fost respinse de completele din care făcea parte reclamanta.

150. Analiza nu privește existența unei părtiniri efective a reclamantei, care ține de imparțialitatea subiectivă, ci existența unor împrejurări exterioare care puteau crea unui observator obiectiv îndoieli justificate cu privire la imparțialitatea sa. În jurisprudența CtEDO, determinant este dacă temerea privind lipsa imparțialității poate fi considerată justificată în mod obiectiv (*Wettstein c. Elveției*, § 44; *Morice c. Franței* [MC], §§ 76-78; *Ramos Nunes de Carvalho e Sá c. Portugaliei* [MC], §§ 145-146).

151. În prezenta cauză, nu episodul penal din anul 2015, privit separat, este determinant. Relevantă este corelarea acestuia cu litigiile civile inițiate ulterior de reclamantă împotriva lui R.S. și cu participarea sa, în anul 2024, la examinarea unor cauze în care acesta era parte. Într-un asemenea context, un observator obiectiv putea avea îndoieli justificate cu privire la imparțialitatea reclamantei.

Totuși, cele două cauze în care R.S. era parte trebuie analizate separat, deoarece împrejurările procesuale nu erau identice.

152. În prima cauză, R.S. a formulat, la 5 martie 2024, cerere de recuzare împotriva reclamantei, respinsă prin încheierea din 12 martie 2024. Respingerea cererii de recuzare nu înlătură obligația reclamantei de a evalua, din proprie inițiativă, necesitatea abținerii, din momentul în care a cunoscut identitatea părții și împrejurările relevante. În acest sens, Completul reține ca întemeiat, în principiu, argumentul că obligația de abținere exista cel puțin de la 7 februarie 2024, data repartizării cauzei completului din care făcea parte reclamanta, cu aproape o lună înainte de formularea cererii de recuzare. Judecătorul nu poate aștepta inițiativa părții pentru a-și evalua propria situație, iar respingerea ulterioară a cererii de recuzare nu înlătură, în mod retroactiv, omisiunea de a efectua această evaluare.

153. Situația este diferită în cea de-a doua cauză. Reclamanta a participat la examinarea și soluționarea acesteia la 26 martie 2024. R.S. nu era prezent, iar reprezentantul său nu cunoștea raporturile anterioare dintre parte și reclamantă. Din acest motiv, reprezentantul nu a formulat o cerere de recuzare. Absența unei cereri de recuzare nu exonera reclamanta de obligația de a se abține. Potrivit art. 50 alin. (1) lit. e) Cod de procedură civilă, judecătorul nu poate participa la examinarea cauzei dacă există alte împrejurări care pun la îndoială obiectivitatea și nepărtinirea sa. Art. 52 alin. (1) Cod de procedură civilă obligă judecătorul să se abțină în prezența unui asemenea temei.

154. Obligația de a preveni aparența de părtinire îi revine în primul rând judecătorului și nu depinde de cunoașterea împrejurărilor relevante de către parte sau de formularea unei cereri de recuzare. În acest sens, Curtea Constituțională a reținut în § 193 al Hotărârii nr. 2 din 16 ianuarie 2025 că regulile privind abținerea și recuzarea urmăresc înlăturarea oricărei aparențe de părtinire. În § 208, Curtea Constituțională a subliniat necesitatea stabilirii faptului că subiectul evaluării cunoștea împrejurarea relevantă și, în pofida acesteia, nu s-a abținut.

155. Reclamanta cunoștea atât identitatea lui R.S., cât și istoricul litigios dintre aceștia. Aceste împrejurări erau suficient de clare și individualizate pentru ca reclamanta să se abțină de la examinarea cauzei. Omisiunea reclamantei nu putea fi acoperită prin faptul că partea nu a formulat o cerere de recuzare din cauza necunoașterii situației relevante. Retragerea ulterioară a petiției de către R.S. nu schimbă această concluzie. Existența obligației de abținere se apreciază în raport cu circumstanțele cunoscute la momentul participării judecătorului la examinarea cauzei, nu în funcție de poziția exprimată ulterior de parte.

156. Nici legalitatea soluției pronunțate pe fond nu este determinantă. Problema imparțialității obiective există independent de soluția adoptată. Faptul că actul judecătoresc ar fi fost legal nu înlătură aparența de părtinire generată de participarea unui judecător aflat într-un istoric litigios direct cu una dintre părți.

157. Critica privind proveniența materialelor remise de R.S. nu înlătură situația de fapt reținută. Potrivit art. 14 alin. (1) din Legea nr. 252/2023, Comisia poate primi de la orice persoană informații relevante despre subiectul evaluării. Conform alin. (10), pot fi folosite informațiile care au legătură cu dosarul de evaluare, nu sunt anonime și sunt confirmate de alte surse. Concluzia referitoare la obligația de abținere nu se întemeiază decisiv pe înscrisurile provenite din cauza penală, ci pe fapte din surse oficiale: existența urmăririi penale instrumentate de R.S., existența litigiilor civile dintre acesta și reclamantă și participarea reclamantei la examinarea cauzelor cu implicarea procurorului. Chiar dacă ar exista rezerve privind proveniența unor înscrisuri sau motivele pentru care R.S. le-a prezentat Comisiei, acestea nu înlătură faptele obiective care fundamentează analiza imparțialității.

iii) Examinarea cauzei ce îl viza pe G.B.

158. Reclamanta contestă concluzia Comisiei, însușită de CSM, potrivit căreia conduita sa în raport cu judecătoria V.G. ar constitui o încălcare gravă a regulilor de etică și conduită profesională. Ea susține că materialele luate în considerare de Comisie provin din investigații penale desfășurate după inițierea evaluării, că nu s-a demonstrat că înțelesese scopul celui de-al doilea apel și că pretinsa apropiere dintre interlocutoare a fost dedusă numai din tonul conversației și formulele de adresare. Reclamanta a mai invocat că V.G. nu a fost audiată, că nu au existat presiuni sau solicitări exprese de favorizare și că lipsa unei marje de apreciere asupra soluției înlătura obligațiile de reacție, raportare și abținere.

159. Completul reține că aceste aspecte trebuie examinate prin prisma art. 11 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 252/2023. Potrivit acestei norme, nu orice abatere de la regulile de etică și conduită profesională justifică nepromovarea. Încălcarea trebuie să fie gravă, adică să aibă, prin natura, intensitatea și consecințele sale, o semnificație serioasă pentru integritatea etică a judecătorului. De asemenea, sunt relevante prevederile art. 8 alin. (3¹) și art. 15 alin. (2) din Legea nr. 544/1995. Prima normă interzice comunicarea judecătorului cu participanții la proces sau cu alte persoane atunci când comunicarea privește un dosar aflat în procedura sa și are loc în afara modalităților prevăzute de regulile de procedură. A doua normă obligă judecătorul să informeze CSM în scris, în aceeași zi, despre admiterea unei asemenea comunicări sau a tentativei de comunicare.

160. Din materialele cauzei rezultă că, la 26 iunie 2023, V.G. a inițiat, în adresa reclamantei, două apeluri telefonice, desfășurate în intervalele orare 8:39 - 8:42 și, respectiv, 11:10 - 11:12. Convorbirile purtate au vizat cererea de revizuire depusă de Primăria municipiului Chișinău într-o cauză aflată pe rolul completului de judecată al cărui președinte era reclamanta, în care era implicat soțul lui V.G. Potrivit transcrierii integrale, V.G. a menționat o cerere de revizuire care îl privea pe soțul său și Primăria municipiului Chișinău, precinzând că ședința era fixată chiar pentru acea zi și că, potrivit citației, urma să se desfășoare fără participarea părților. Ea a indicat numele executorului judecătoresc din dosar și a calificat

persoana care formulase cererea drept „olecuță aiurită”. Reclamanta a întrebat dacă dosarul îi fusese repartizat ei ori colegilor săi și despre data când era programată ședința, menționând că va verifica și va reveni. În încheierea convorbirii, reclamanta a asigurat-o pe V.G. să nu își facă griji și că va clarifica situația. Conținutul și succesiunea convorbirilor confirmă că, cel târziu în cursul celui de-al doilea apel, reclamanta dispunea de informații suficiente pentru a înțelege că discuția privea cauza soțului interlocutoarei și că aceasta era interesată de modul în care urma să fie soluționată.

161. Din momentul în care reclamanta a cunoscut contextul, comunicarea intra sub incidența art. 8 alin. (3¹) din Legea nr. 544/1995. Potrivit acestei norme, interdicția operează din momentul înregistrării dosarului în instanță și până la emiterea hotărârii irevocabile, iar orice comunicare purtată în afara ședințelor de judecată trebuie făcută în scris și anexată obligatoriu la dosar. Reclamanta trebuia, prin urmare, să întrerupă discuția referitoare la dosar și să informeze CSM. Nu este determinant dacă, la începutul primului apel, reclamanta cunoștea cauza la care se referea V.G. Comunicarea nu îi poate fi imputată pentru intervalul în care scopul acesteia nu era cunoscut și nici nu putea fi înțeles în mod rezonabil; Completul reține această ipoteză, cea mai favorabilă reclamantei, deși din transcriere rezultă că V.G. a menționat implicarea soțului său încă din prima convorbire. Chiar și astfel, împrejurarea nu schimbă concluzia, întrucât conduita imputată, și anume continuarea discuției, asigurarea dată interlocutoarei, omisiunea informării CSM și neabținerea, se situează integral după momentul în care contextul devenise neîndoielnic.

162. Completul reține că, concluzia privind cunoașterea scopului comunicării nu se întemeiază pe tonul afectuos ori pe formulele de adresare folosite. Determinante sunt succesiunea celor două apeluri și informațiile comunicate care permiteau identificarea cauzei și a persoanei interesate. Tonul convorbirii prezintă însă relevanță sub un alt aspect: reclamanta a susținut că între ea și V.G. exista doar o relație profesională, iar tonul folosit de interlocutoare s-ar explica prin recunoștința pentru o consultație anterioară. Această explicație este infirmată chiar de propriile cuvinte ale reclamantei, care a deschis convorbirea cu formula „Salut, puîu”, iar discuția s-a încheiat, de ambele părți cu „pupici”. Contextul comunicării nu dovedește, așadar, cunoașterea obiectului cauzei, dar infirmă calificarea pe care reclamanta a dat-o raportului dintre ele informațiile comunicate, element relevant pentru aprecierea împrejurărilor care impuneau abținerea. De asemenea, completul nu poate fi de acord cu susținerea potrivit căreia convorbirea ar fi privit exclusiv clarificarea datei ședinței, deoarece din transcriere rezultă că V.G. cunoștea deja atât data, cât și faptul repartizării dosarului, deținea citația și a fost cea care a comunicat aceste date reclamantei, iar nu invers. Împrejurarea că reclamanta nu cunoștea data ședinței nu poate, prin urmare, să explice obiectul apelului. În aceste condiții, lipsa audierii lui V.G. nu afectează concluzia, dacă autenticitatea înregistrărilor și exactitatea transcrierilor nu sunt contestate în mod întemeiat, iar conținutul

acestora permite stabilirea nemijlocită a obiectului comunicării. Audierea interlocutoarei putea avea o valoare suplimentară, dar nu era indispensabilă pentru interpretarea unor afirmații suficient de clare. Art. 8 alin. (3¹) din Legea nr. 544/1995 nu condiționează interdicția de existența unei influențe necorespunzătoare în sensul Legii nr. 82/2017. Este suficient ca discuția să fie legată de un dosar aflat în procedura judecătorului.

163. Obligația de informare a CSM trebuia executată în scris, în aceeași zi (26 iunie 2023). A doua zi, la 27 iunie 2023, completul al cărui președinte era reclamanta a declarat inadmisibilă cererea de revizuire, soluția fiind favorabilă soțului lui V.G. Între momentul comunicării interzise și cel al pronunțării, reclamanta a avut, așadar, atât posibilitatea de a informa CSM, cât și pe aceea de a declara abținerea, și nu a uzat de niciuna dintre ele.

164. Completul nu va reține distinct încălcarea obligației de a depune un denunț scris, potrivit art. 17 alin. (3) lit. c) din Legea nr. 82/2017. Această obligație intervine în condițiile speciale prevăzute de normă, respectiv atunci când influența nu poate fi respinsă în mod expres și activitatea profesională este afectată ca urmare a acesteia, împrejurări care nu au fost demonstrate în mod suficient în prezenta cauză. Aceeași concluzie se impune și în privința obligației de respingere expresă, prevăzută de a) a aceluiași alineat, întrucât reținerea ei ar presupune calificarea prealabilă a conduitei lui V.G. drept influență necorespunzătoare în sensul art. 3 din Legea nr. 82/2017, calificare pe care Completul nu o consideră necesară pentru soluționarea prezentei contestații și care, de altfel, formează obiectul unei proceduri disciplinare distincte. Rămâne însă pe deplin confirmată neîndeplinirea obligației de informare a CSM prevăzute expres de art. 15 alin. (2) din Legea nr. 544/1995, obligație care nu depinde de calificarea comunicării drept influență necorespunzătoare, fiind activată de simpla admitere a unei comunicări interzise ori a unei tentative de comunicare. Omisiunea este confirmată potrivit răspunsului Curții de Apel din 5 decembrie 2024 și celui al Consiliului Superior al Magistraturii din 17 ianuarie 2025, reclamanta nu a informat și nu a denunțat, în niciun mod, exercitarea vreunei influențe necorespunzătoare pe întreaga durată a activității sale la Curtea de Apel Chișinău.

165. Comunicarea determina obligația de abținere prevăzută de art. 50 alin. (1) lit. e) și art. 52 alin. (1) din Codul de procedură civilă. Contactarea judecătorului de către soția unei persoane interesate de rezultatul unei cauze pendinte, în legătură directă cu acea cauză, constituia o împrejurare obiectivă aptă să pună la îndoială imparțialitatea judecătorului. Nu poate fi primită susținerea reclamantei potrivit căreia obligația de abținere nu există în cazul în care se examinează exclusiv aspecte procedurale și când lipsește marja de apreciere asupra soluției. Completul reține că imparțialitatea trebuie asigurată indiferent dacă cererea poate primi o singură soluție sau dacă judecătorul dispune de mai multe opțiuni. Criteriul relevant este existența unei împrejurări care putea

crea îndoieli justificate asupra imparțialității înainte de pronunțarea soluției, iar nu previzibilitatea rezultatului.

166. Cu referire la proveniența înregistrărilor, completul reține că simplul fapt că acestea au fost obținute în cadrul unei investigații penale nu împiedică folosirea lor în procedura de evaluare. Potrivit art. 14 din Legea nr. 252/2023, Comisia poate obține și utiliza informații relevante, cu respectarea condițiilor prevăzute de lege. Din materialele procedurii rezultă că reclamanta a cunoscut conținutul comunicărilor și a putut prezenta explicații atât în fața Comisiei, cât și în fața CSM. Analizei a fost supusă transcrierea integrală a înregistrărilor, depuse la dosar chiar de reclamantă, ceea ce lipsește de obiect critica privind caracterul incomplet al materialului și scoaterea din context a unor fraze. În aceste condiții, proveniența materialelor dintr-o investigație penală nu afectează, prin ea însăși, forța lor probatorie. Relevante sunt autenticitatea lor, posibilitatea reclamantei de a le contesta și coroborarea conținutului cu celelalte materiale din dosar.

167. Completul concluzionează că episodul V.G. întrunește pragul ridicat al unei încălcări grave a regulilor de etică și conduită profesională, în sensul art. 11 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 252/2023.

iv) Examinarea cauzelor cu implicarea avocatei S.P.

168. Reclamanta a contestat concluzia Comisiei, însușită de CSM, privind existența unui conflict de interese în cauzele în care era implicată avocata S.P. Această concluzie a fost întemeiată pe achiziționarea repetată de către familia reclamantei a unor servicii turistice de la SRL „M.”, administrată de soțul avocatei, participarea la tururi informative la costuri reduse, prezența reclamantei și a avocatei pe aceleași curse aeriene și examinarea unor cauze cu implicarea acesteia. Reclamanta a susținut că simpla prezență pe aceleași curse nu demonstrează existența unei relații apropiate și că participarea la tururi informative nu confirmă, prin ea însăși, beneficierea de avantaje incompatibile cu funcția. Ea a mai invocat că nu a fost individualizată, pentru fiecare cauză, împrejurarea care ar fi activat obligația de abținere și că nu s-a demonstrat existența unui tratament preferențial.

169. Curtea Constituțională a reținut în §§ 189, 191 și 193 ale Hotărârii nr. 2 din 16 ianuarie 2025 că judecătorii trebuie să se abțină de la examinarea cauzelor în care există împrejurări care pun la îndoială obiectivitatea și nepărtinirea lor. Regulile privind abținerea și recuzarea urmăresc înlăturarea oricărei aparențe de părtinire și menținerea încrederii publicului în justiție. Totodată, în § 208 al aceleiași hotărâri, Curtea Constituțională a subliniat că, pentru aplicarea consecințelor severe ale nepromovării, trebuie stabilit că subiectul evaluării cunoștea împrejurarea care activa obligația de abținere și că, în pofida acesteia, nu s-a abținut.

170. Aplicând aceste repere, Completul constată, mai întâi, că afirmația reclamantei potrivit căreia nu s-a demonstrat existența unui tratament preferențial

nu poate fi primită. Criteriile de acces la tururile informative rezultă din însăși explicația SRL „M.” prezentată Comisiei: participanții sunt selectați fie pe baza unei invitații directe a organizatorilor, fie printr-un proces de aplicare în cadrul căruia trebuie să demonstreze interesul și relevanța participării lor, un criteriu suplimentar fiind numărul de clienți atrași anterior. Asemenea tururi au caracter promoțional și sunt destinate, de regulă, profesioniștilor din industria turismului, agenților de turism, jurnaliștilor sau altor persoane apte să promoveze destinațiile vizitate. Or, reclamanta nu se încadrează în niciuna dintre aceste categorii și nici nu putea fi inclusă în vreuna dintre acestea, întrucât o asemenea conduită este incompatibilă cu funcția deținută. Explicația potrivit căreia familia sa ar fi fost invitată în calitate de client fidel este contrazisă de datele comunicate chiar de societate: anterior primului tur informativ, din octombrie 2020, familia efectuase doar două vacanțe obișnuite cu această companie, iar după aprilie 2022 nu a mai achiziționat niciun pachet turistic obișnuit, beneficiind în schimb de încă patru tururi informative. La aceasta se adaugă faptul că cinci dintre cele șase tururi au avut aceeași destinație – Antalya, ceea ce contrazice scopul declarat al unui tur informativ – familiarizarea participantului cu o destinație nouă, iar ultimul tur, din decembrie 2023, a avut ca destinație Hurghada, pe care familia reclamantei o vizitase cu șase luni înainte, în aprilie 2023.

171. Caracterul avantajos al acestor servicii rezultă și din compararea informațiilor privind plățile familiei reclamantei care au fost furnizate de SRL „M.”. Astfel, pentru un sejur de 10 zile în Antalya, în septembrie 2020, familia reclamantei a achitat 67.500 MDL pentru trei persoane, în timp ce, la o lună distanță, pentru turul informativ de 6 zile către aceeași destinație, din octombrie 2020, a achitat 14.000 MDL, tot pentru trei persoane. Chiar ținând seama de durata diferită a celor două deplasări și de eventualele diferențe privind nivelul serviciilor oferite, rămâne o diferență semnificativă între costul unui pachet turistic obișnuit și cel al unui tur informativ către aceeași destinație. Prin urmare, contrar susținerii reclamantei, nu este vorba despre o ofertă comercială accesibilă oricărei persoane în condiții obișnuite de piață, ci despre un avantaj patrimonial acordat în afara criteriilor declarate ale societății. Împrejurarea că serviciile au fost achiziționate de soțul reclamantei nu o exonerează pe aceasta de obligația de a evita chiar și aparența unui conflict de interese, în condițiile în care avantajul a revenit familiei sale.

172. În ceea ce privește legătura dintre reclamantă și avocata S.P., aceasta depășește cadrul unei simple coincidențe. Potrivit datelor Poliției de Frontieră și materialelor procesului penal, cele două au figurat ca pasagere pe aceleași curse, către aceeași destinație, de nouă ori: în toate cele șase tururi informative au călătorit cu aceleași zboruri, tur-retur, la care se adaugă o vacanță obișnuită în care au împărțit ambele zboruri și alte două deplasări în care au împărțit câte un zbor. Această coincidență s-a produs în cadrul unor tururi la care participau cel mult 40 de persoane și al căror acces era, potrivit societății organizatoare, selectiv. Faptul că aceeași suprapunere se regăsește în toate cele șase cazuri face

difficil de susținut că rezultatul selecției poate fi explicat exclusiv prin criteriile declarate de organizator și este de natură să genereze, în percepția unui observator obiectiv, îndoieli justificate cu privire la existența unor considerente suplimentare, care ar fi putut influența selecția reclamantei. Susținerea acesteia că nu o cunoștea personal pe avocata S.P. și că prezența pe același zbor nu echivalează cu o călătorie împreună este combătută de numărul călătoriilor de mai sus, durata acestora și faptul că ele erau organizate de un membru al familiei avocatei. Obligația de abținere nu este condiționată de existența unei relații personale dovedite, ci de ansamblul circumstanțelor relevante, apreciată din perspectiva încrederii publice. Reclamanta cunoștea, în orice caz, începând din anul 2018, membrii familiei sale încheiaseră cu SRL „M.” contracte pentru servicii turistice, că ofertele le erau transmise direct, prin aplicația Viber, și că beneficiau astfel de servicii la prețuri reduse. Aceste împrejurări erau, prin ele însele, suficiente pentru a-i impune verificarea situației atunci când pe rolul completului său ajungeau cauze în care societatea sau avocata erau implicate.

173. Relevanța acestor împrejurări pentru activitatea judiciară a reclamantei rezultă și din faptul că, în ambele cauze rămase în analiză, soluțiile pronunțate au fost favorabile avocatei S.P. ori clientului acesteia. În cauza civilă examinată, la 25 iunie 2020, completul de judecată al cărui președinte era reclamanta, a admis apelul declarat de S.P. și a anulat hotărârea primei instanțe, un judecător formulând opinie separată în favoarea soluției instanței de fond. În cauza civilă, examinată la 03 mai 2022, completul din care făcea parte reclamanta a dispus restituirea apelului formulat împotriva clientului reprezentat de S.P. Sub aspectul cunoașterii împrejurării care activa obligația de abținere, exigență impusă de § 208 al Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 16 ianuarie 2025, completul reține că, la data pronunțării deciziei din 25 iunie 2020, soțul reclamantei îl cunoștea deja pe administratorul SRL „M.”, familia a beneficiat anterior de serviciile societății, iar pachetul pentru primul tur informativ, programat pentru octombrie 2020, fusese deja achiziționat. De asemenea, anterior emiterii încheierii din 03 mai 2022, reclamanta a beneficiat deja de două tururi informative în care a călătorit cu aceleași zboruri cu avocata S.P. (în octombrie 2020 și octombrie 2021), iar al treilea tur, tot împreună cu aceasta, avea loc în chiar luna în care a fost pronunțată încheierea. La acel moment, caracterul repetat al suprapunerii nu mai putea fi ignorat de un judecător care își exercită atribuțiile cu diligența cerută de funcție.

174. Completul subliniază că analiza nu presupune stabilirea unui schimb intenționat de favoruri și nici a vreunei influențe efective asupra soluțiilor pronunțate. Judecătorul are obligația de a aprecia dacă acceptarea unor servicii la preț redus poate fi percepută ca o favoare, iar beneficierea de asemenea servicii în timp ce soluționează cauze cu implicarea persoanei legate de furnizorul lor creează o aparență obiectivă de schimb de favoruri, aptă să submineze încrederea publicului în imparțialitatea judecătorului, independent de existența unei înțelegeri propriu-zise. Reclamanta nu a informat niciodată părțile despre aceste

raporturi și nu a pus în discuție necesitatea abținerii, deși împrejurările îi erau cunoscute. Acest episod trebuie apreciat nu izolat, ci împreună cu celelalte abateri ale reclamantei, prin raportare la vinovăție, natura și numărul abaterilor și la existența unor precedente similare. Aceleași exigențe de imparțialitate au fost neglijate și în cauza fostului procuror R.S. (cu care avusese anterior mai multe raporturi litigioase) și în comunicarea cu judecătoria V.G. despre o cauză pendinte ceea ce arată o conduită repetată, nu incidente izolate.

175. Evaluarea se întemeiază pe tabloul de ansamblu, nu pe fiecare episod luat separat: chiar dacă unul ar fi înlăturat, rămân celelalte, care confirmă caracterul repetat al conduitei. Este suficient, deci, ca după interpretarea cea mai favorabilă să rămână constatată o încălcare gravă, coroborată cu repetarea comportamentului, pentru a justifica nepromovarea evaluării.

176. Prin urmare, doar temeiul referitor la cauza Bocșa (para. 129) urmează a fi înlăturat, întrucât norma imperativă nu a fost individualizată. Subzistă, în schimb: examinarea cauzelor cu implicarea avocatei S.P. (para. 168-174) și a celor în care era parte fostul procuror R.S. (para. 145 - 157), ambele întemeiate pe art. 11 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 252; comunicarea extraprocésuală cu judecătoria V.G. (para. 167), întemeiată pe prima ipoteză a lit. a); precum și participarea la adoptarea actelor arbitrare din cauzele A.O. Falun Dafa și alții (para. 122) și Viotto (para. 142), întemeiate pe cea de-a doua ipoteză a aceleiași litere.

177. Această constatare este determinantă pentru aprecierea pragului de gravitate. Astfel cum a reținut Curtea Constituțională în § 185 al Hotărârii nr. 2 din 16 ianuarie 2025 (para. 80 supra), prin sintagma „a încălcat grav” legiuitorul a instituit un prag ridicat, excluzând eliberarea din funcție pentru încălcări mai puțin grave, iar criteriile de apreciere a acestui prag, expuse la para. 106 supra, includ expres gradul de vinovăție, natura abaterii, numărul și durata abaterilor și comiterea unor abateri similare anterior. Măsura dispusă nu se întemeiază pe neregularități formale sau pe simple divergențe de interpretare juridică, ci pe mai multe constatări distincte, care privesc obligații esențiale ale funcției judiciare, s-au repetat în timp și nu au fost semnalate de reclamantă. Privite în ansamblu, aceste împrejurări relevă o conduită incompatibilă cu standardul de integritate cerut exercitării funcției judiciare.

178. Această concluzie nu este afectată de înlăturarea unora dintre constatările Comisiei sau ale CSM. Potrivit art. 17 alin. (4) din Legea nr. 252/2023, constatarea unui singur temei este suficientă pentru nepromovarea evaluării. În prezenta cauză, fiecare dintre temeiurile care se mențin a fost reținut distinct și este, prin el însuși, suficient pentru această soluție. Prin urmare, faptul că anumite constatări nu mai pot fi menținute nu conduce, prin el însuși, la admiterea contestației, atât timp cât temeiurile subzistente nu au fost înlăturate prin probe administrate sau prin argumentele reclamantei. În aceste condiții, instanța nu poate concluziona că evaluarea a fost promovată și nici nu poate

dispune reevaluarea pentru reconsiderarea unor constatări secundare, atunci când nucleul constatărilor privind necorespunderea criteriului de integritate etică rămâne neafectat.

179. Completul reiterează, în acest sens, că CSJ nu poate admite contestația câtă vreme persistă cel puțin unul dintre temeiurile de necorespundere prevăzute de art. 11 alin. (2) din Legea nr. 252.

v) Obiecțiile privind preținsele erori grave de procedură

180. Cu titlu de viciu procedural, reclamanta a invocat pretinsa neconformitate a componenței Comisiei, susținând că raportul a fost adoptat cu participarea membrilor străini Scott Bales și Willem Brouwer și că, în aceste condiții, CSM era obligat să efectueze o investigație independentă a circumstanțelor reținute, fără a se întemeia pe constatările Comisiei. Completul nu poate reține această obiecție.

181. Deși reclamanta invocă pretinsa lipsă de independență și imparțialitate a Comisiei, aceasta nu aduce argumente concrete sau probe care să susțină această afirmație. Art. 5 Legea nr. 252/2023 stabilește în mod expres că Comisia este independentă din punct de vedere funcțional și decizional față de orice persoană, fracțiune parlamentară sau partener de dezvoltare. Membrii acesteia au fost numiți cu respectarea procedurilor prevăzute de lege, cu un vot calificat, de către Parlament. Ei nu pot fi revocați de Parlament. Majoritatea membrilor Comisiei sunt străini propuși de partenerii de dezvoltare. Membrii străini sunt remunerați de partenerii de dezvoltare. Tot de străini este remunerat și secretariatul Comisiei. Membrii naționali sunt remunerați din bugetul de stat, însă remunerarea acestora este stabilită de lege și nu poate fi modificată de executiv. Regulamentul Comisiei este adoptat tot de Comisie. Executivul sau legislativul nu poate da indicații Comisiei sau membrilor săi. Atât membrii comisiei, cât și membrii secretariatului, beneficiază de imunitate funcțională. Aceste elemente constituie garanții suficiente împotriva oricărei influențe externe (vezi decizia nr. [3-14/2025](#), §75) .

182. Urmează a fi respinsă și susținerea reclamantei privind încălcarea principiului egalității și nediscriminării. Simpla invocare a faptului că judecătorii Alexandru Spoială, Victoria Sîrbu și Marcel Juganari ar fi fost implicați în cauze examinate de CtEDO nu demonstrează existența unui tratament diferențiat nejustificat. Completul reține, de asemenea, că nu orice tratament diferențiat este contrar legii. Legea interzice numai discriminarea, adică diferența de tratament întemeiată pe un criteriu protejat și lipsită de o justificare obiectivă și rezonabilă, în sensul art. 2 din Legea nr. 121/2012. Or, reclamanta nu a indicat criteriul în temeiul căruia pretinde că a fost discriminată, ceea ce lasă această susținere fără un suport de fapt și de drept întemeiat. Fiecare evaluare are caracter individualizat și se întemeiază pe circumstanțele particulare ale activității și conduitei persoanei evaluate. În plus, situațiile invocate nu sunt comparabile cu cea a reclamantei, fie deoarece judecătorii respectivi au avut o participare

marginală în hotărârile considerate problematice, fie deoarece acele hotărâri nu se încadrau în perioada de 10 ani relevantă pentru evaluarea criteriului prevăzut de art. 11 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 252, fie deoarece nu s-a stabilit o legătură între conduita lor concretă și încălcarea constatată de CtEDO.

183. Chiar presupunând existența unui tratament diferențiat, o asemenea împrejurare nu înseamnă, prin ea însăși, că reclamanta ar trebui să beneficieze de același tratament ca persoanele cu care se compară. Este posibil ca, în privința altor persoane, actul administrativ să fi fost eronat, iar în privința reclamantei să fie legal. Prin urmare, atunci când se invocă aspecte cu privire la tratamentul diferențiat, examinarea contestației se va limita oricum la aspectele care rezultă din art. 19 alin. (6) din Legea nr. 252, adică la cele care puteau duce la promovarea (în cazul hotărârii CSM de nepromovare) sau nepromovarea (în cazul hotărârii CSM de promovare) evaluării (*mutatis mutandis* decizia nr. [3-7/25](#)).

vi) Caracterul nejustificat al demiterii automate din funcția de judecător

184. Reclamanta a invocat că eliberarea sa din funcție a atins pragul minim de severitate pentru a afecta viața privată. Completul este de acord că eliberarea din funcție a judecătorului și interdicția de a deține funcții de demnitate publică ar putea atrage incidența acestui drept. Totuși, în hotărârea [Xhoxhaj v. Albania](#), 2021, § 362, CtEDO nu a acceptat că eliberarea din funcție a unui judecător care nu și-a putut justifica averea atrage automat aplicabilitatea art. 8 CEDO. Chiar dacă acest drept ar fi fost aplicabil, el nu este absolut și admite limitări justificate. Eliberarea din funcție este prevăzută de art. 18 alin. (5) Legea nr. 252/2023 drept consecință automată a nepromovării evaluării. Această normă a fost supusă controlului de constituționalitate și a fost declarată conformă Constituției (vezi HCC [nr. 2](#) din 16 ianuarie 2025, §§130-133), iar instanța judecătorească nu poate interpreta legea în sensul lipirii de efect a unor prevederi legale în vigoare. Proportionalitatea eliberării din funcție a reclamantei ca urmare a constatării lipsei de integritate etică nu mai poate fi pusă în discuție dacă a fost constată necorespunderea cu criteriile de integritate etică prevăzute de art. 11 alin. (2) din Legea nr. 252/2023.

185. Având în vedere că reclamanta nu a formulat argumente și nu a prezentat probe care să înlăture concluzia din hotărârea CSM, instanța conchide că nu există temei pentru a admite contestația formulată. Hotărârea CSM este legală și întemeiată, iar procedura de evaluare a respectat standardele stabilite de Legea nr. 252.

186. În conformitate cu art. 224 alin. (1) lit. f) din Codul administrativ, art. 19 alin. (5) pct. 1) al Legii nr. 252/2023,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge contestația depusă de Marina Anton împotriva hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr. 330/27 din 24 iunie 2025.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Stella Bleșceaga